

Gos Nge Ol Koi Er Palim Ei Jon Kin Andan Tum

¹ Mon ei ek ninim mił koi er pim ei, Jiisas Kraias andan tum ei, Gos Kraias kin ngurum. Ngurum ele nge, eim andan topu kin, Gos eim kongun wumb kin, nipe epi endi, mandi tonu omba ei nge, eim nipi ngurum. Ngopu kin Kraias eim ol yi erpi, andan topu kin, eim nge kongun wu Jon kin, eim nge enjel kindang om.

² Nga Jon eim kenim ei mił, ni tor kindim ei, eim ek ni tor kindpi kin, Gos nge ek ka ei, peni ele nipi tor kindpi kin, Gos nge noman to piipi kin, Gos nge ek keimi Jiisas Kraias eim kin andan tum ei, kenim mił nim.

³ Wumb nii endi mon ei germba wumb ei, eim ka piimba. Nga wumb nii endi, eim ek ei kom se piimba wumb ei, eim ka piimba. Piipi kin, eim nipe epi endi mon ei, mon pol pendnjing ei piipi kin, ekii simba wumb ei, ka piimba. Nimbil erang mandi ermba kunum ei, ol pei keimi ei tonu omba.

*Jon Ek Ka Nipi Men Tolmun Ngii Angil Orung
Nga Tal Nge Wumb Ngolum*

⁴ Pe na Jon mon ei, angil orung nga tal polup kin, Eisiya konu owundu men tolmun wumb ngii ele kindir. Kindamb kin Gos nge noman ka nin, eim noman emin ei nin, enim kin mulang kin; Gos ei Gos eim pe molum; nga Gos kumb ok mendpil molulum; nga Gos eim ekii se omba ku. Nga Gui

Ka ei angil orung nga tal, Gos eim konu pei kumb ele, molmun ei, noman emin nin; noman ka enim ngungii ku.

⁵ Nga Jiisas Krai keimi dinga kindpi kin, ni tor kindnim. Kindpi kin, eim kumb se mengk kangi ei, eim kolpu kin, nga angpi tonu opu kin, nga konj purum. Pupu kin wumb ei, eim ya mani mei ele king ei, eim tep enim ku.

Erpi kin, eim sinim kin noman ngopu kin, nga eim kolpu kin, nga eim miyem sinim ol kis enjpin ei, kil ngopu si kindang kin, sinim wumb ol kis pinalim mil wii molmun.

⁶ Nga Jiisas eim sinim yi erang kin, sinim tep elmin wumb mil molmun. Molk kin nga sin kulmal kalilmin wumb mil molpun kin Gos kongun er mulamin kin, eim nge Arim Gos kin kongun wumb mil molmun. Pe nga Jiisas Krai eim kin, tilang owundu kin noman dinga ei, kunum kunum mulmba; ei keimi!

⁷ Enim kenei! Jiisas eim konu kupu kin ouni onum. Onum ei, wumb pei eim keningii. Kanik kin, nga eim tunjung wumb ei, keningii ku. Ya mani mei ele wumb pei, eim kanik kin, en enim noman embin tok, kaimb sik kin, kei dinga ningii. Yi mil, ei keimi, yi ermbe.

⁸ Gos Owundu yi ninim, “Na nam kumb se mendpil nin, nga ekii se mendpil ouni.” Gos Owundu yi nipi, pe molum; nga eim kumb ok molulum ku, nga ekii se kunum endi eim omba ku. Gos mendpil, eim noman dinga mendpil palim.

Jon Gos Kindim Wu Kingam Ei Kenim

⁹ Na nam Jon enim nge enginjing moł. Nga sinim Jiisas kin dambiltpin se ende pupun mołmun. Mołpun kin, na enim kin oł embin tui nin, ngenj kumbii ei sipin kin, nga Gos sinim wumb tep er mołum konu ełe, na enim kin tuk ełe moł. Pe nga sinim pei oł embin tui ei dinga ko wupun kin, Pasmos ni konu pokum ełe, kindangin moł. Nimbił erang na Gos ek ka ni tor kindinj konu ełe, ni ek keimi ei, Jiisas andan topu na ngum. Ngang kin, ek ei, na ni tor kindinj konu ełe nge, na to tor kindinjing.

¹⁰ Pe sinim nge Owundu nge kunum ei, Gos nge Gui Ka ei, na kin dinga tonu om. Wang kin, na nge buł morung ełe piinj ni, ek dinga endi tengim ei yi mił, beli owundu endi turum.

¹¹ Ek ei yi ninim, “Nim ninim epi nipe endi ken mił ei, mon poł mani kindnjii. Kindkin kin, nga men tołmun wumb ngii angil orung nga tał ełe, mon ei, kindnjii. Kindnjii konu ei, Epeses kin, Simerna kin, Perkama kin, Taiyasaira kin, Saris kin, Pilarelpia kin, nga Leiyorisiya kin, konu ombu ełe kindnjii.

¹² Pe nga, na kan orung kindip kin, wumb nii endi, na ek ei nirim mił ei, kenmbii end. Erip orung kindip kin, na kenj ni, dup alam kalilmin epi gol angil orung nga tał tuk ełe, mundangin mułang kin na kenj.

¹³ Pe dup alam tuk mii memb ełe Gos mani kindim wu kingam mił, wu endi engim. Engim wu ei, konduk endi kindang kin, mer simb ełe tor pum. Pang kin, nga ond kinemb owundu mił, gol epi ei, eim pepil ełe kan sim.

¹⁴ Nga eim peng enjin ei, kuru erpi kin, kung

siipsiip enjin kuru mił min, konu kupu kuru yi mił pim. Peng kin, nga eim ningił ei, dup anmbił mił gur nim.

¹⁵ Nga eim simb ele tiłang owundu erim. Erpi kin, yi mił gol epi dup owundu kiłangin kin, tiłang enim yi mił erim. Erang kin, nga na piinj ni, eim nim ek ei, noł kułup dinga tonum ei, yi mił ek tengim.

¹⁶ Pe nga eim kor kanjip angil orung nga tał eim angil tundung orung ele embiłim. Embiłpi kin, nga eim tui jik mił, tukum orung orung anmbił tał ouni tukum mołum ei mił eim gupu ele tor om. Eim kumb ningił ele, konu tinga eni, topu tiłang owundu enim, oł ei mił erim.

¹⁷ Pe kunum ei, na eim kanip kin, na nam mani mei ele, mani pup kin, wumb kolk pałmin oł ei nge mił na erip pinj. Ba eim angil tundung orung ele na ambiłpi kin, ek yi nim, “Nim mund mong tunenjii mon! Na nam kumb se mendpił mołup kin nga ekii se mendpił ele mołup end ku,” pa yi nim.

¹⁸ “Pe na nam konj moł! Ok na kuls; ba nga nim na ken ei, nam kunum kunum konj moł. Na ya mei ele wumb koltmun oł ei nin, dup konu kis ei nin, na noman dinga ele nge, kii wał mił dinga ei, na ambił se moł.

¹⁹ Pe nim kan epi ei, nga mon endi pulnjii! Polkun kin, ei pe kan epi ei nin, nga epi endi ekii se tonu omba epi ei, nin pei pulnjii ku.

²⁰ Yi mił, epi pule koi erpi pałim epi ei, tor omba ei nge, kor kanjip angil orung nga tał, nim na angil tundung mołum ei nin, nga gol dup alam kalk angindiłmin epi ei, angil orung nga tał ei nim

kan. Kan ei pule yi mi: kor kanjip angil orung nga ta ei, men tolmun ngii ele nge, angil orung nga ta enjel; nga gol mi dup alam kalilmin epi ei, men tolmun ngii angil orung nga ta mi, molmun ku.

2

Gos Ek Ka Epeses Konu Ele Kindim

¹ Wu endi Jon kin nim, “Nim Jon mon polkun kin, Epeses men tolmun wumb nge enjel ele, mon ei kindnjii. “Wu endi kor kanjip angil orung nga ta angil tundung ambilpi sipi kin, nga eim dup alam gol kalilmin epi angil orung nga ta ele, tuk mii memb andilim ei, na ek yi nip nognd.

² Na piind ei, enim nipe ol endi enjing. Nga enim kongun dinga erik kin, nga ol embin tui ko wuk kin, nga kunum olt kui er mulnjung ei, na piind. Nga na piind ei, enim wu endi ol kis erim wu ei, noman ngunerngii mon! Nga na piind ei, enim wu nii endi, eim na Gos kongun kindim wu, ni piinmin. Nga enim wumb ei ek piik kin, mok tok poru ninmin. Nga enim wumb ol ei enmin pule ei, piik enmin. Nga enim wumb ei, ek kend tok elmin wumb, ni piingii.

³ Yi ku, na piind ei, wumb ol kis elmin wumb enim kaninmin ei, enim na embeambil gii nik molmun. Nga wumb ombu, enim kin ngenj kumbii ngonmun; ba enim dinga angk kin, ol embin tui ei ko wunmun. Nga enim kongun dinga ei, ten kulk enanmin mon; ba enim kunum olt kui erik mulk ei, na piind.

⁴ Ba na ek endeim endi, enim kin nimbii end. Enim kumb se, na kin pii gii ninjing kunum ei, na

kin noman mendpił ngunjung; ba pe yi mił nga, enim noman ngunanmin mon.

⁵ Enim piinmin, ok enim oł kun ka enjing; ba pe enim oł kun ka ei si kindik kin, bok tonmun. Yi mił, enim nga ok oł enjing oł ei, pii kun erngii! Pe enim noman ak tok kin, oł kis buł ngok kin, ok enjing mił yi erngii! Mon pim kin, enim noman ak tunenjing kin, kapli na enim kin op kin, enim dup alam ei, na si tor simbii.

⁶ Ba enim oł ka endi ei, pirał palim. Enim Niko-laisan wumb elmin oł kis ei, enim ka piinanmin mon. Na yi ku, na en enim enmin oł ei, ka piinand ku.

⁷ “Kapli enim kom pim kin, kapli enim Gos Gui Ka ek nipi kin, men tołmun wumb ngii pei ngonum ek ei, kapli piingii.

“Nga wumb nii endi, Gos kin pii gii dinga nimba wu ei, kapli na Gos eim nge ond mong noman konj kunum kunum mołum, eim nge pani aka pin palim ei, ngumbii,” pa nirim.

Mon Poł Endi Simerna Konu Men Tołmun Kindim

⁸ Wu ei Jon kin nirim, “Nim mon ei polkun kin Simerna konu owundu ele men tołmun wumb nge enjel ei ngunjii. Ngunjii ek ei, yi mił: “Wu nii endi, eim mołpu kumb ele kindpi kin nga mołpu, ekii kindpi, kołpu kin, nga angpi tonu opu kin, konj mołpu elim wu ei, na ek nip ngond,” yi nirim.

⁹ “Na enim ngenj kumbii nin, embin tonu onum ei, na piind. Na piind ei, enim wumb kurpu mołmun; ba enim pirał epi pei sałim. Na piind ei, wumb kopur enim kin ek buł morung oł niłmin ei, na piind. Wumb ei yi ninmin, ‘Sin Jura wumb

mołmun,’ pa ninmin. Ba wumb ei, ek kend tok ninmin; en enim Gos kin ekii sinałmin Jura wumb; ba en enim, Seisen kin ekii siłmin wumb mołmun.

¹⁰ Pe enim ngenj kumbii singii ei nge, mund mong kulerngii mon! Enim piingii! Seisen enim wumb kopur olkup topu kin, mer kan ngii mił ełe kindpi kin, erngii mił ei, kenmbii ni piipi erim. Nga enim kunum engki pei ełe, enim ngenj kumbii ko wuk noman embin to piingii. Ba enim pii gii ei, dinga ambii gii ni, molk puk kułngii. Kułangin kin, na enim noman konj kunum kunum mołulum epi ei nge, ngumbii.

¹¹ “Enim kom pim kin, enim nipe epi endi, Gos Gui Ka ek nipi kin, men tołmun wumb pei ngonum ei piingii.

“Piik kin, wumb nii endi, kopur en enim pii gii dinga nim kin, kapli wu ei, eim dup konu kis ełe, pungii kunum ei, eim dup konu ełe punermba mon!”

Mon Poł Endi Perkama Konu Ełe Wumb Kindim

¹² “Jon nim ek ka endi, Perkama konu ełe men tołmun wumb nge enjel kin mon endi polkun kin kindnjii. Kindnjii ek ei yi mił:

“Wumb nii endi, eim ek ei, tui jik mił tukum orung orung anmbii ełe tał ouni mołum ei mił, na ek ei ngond.

¹³ Na enim pałmin konu ełe, na piind ei wumb kis mołmun konu ei Seisen eim tep er mołum konu ełe mołum. Ba enim na nge embe kin, keimi ambii gii nik mołmun. Nga enim na kin pii gii ei, dinga pałim ku. Nga na nge pii gii niłim wu Andipas ei, eim na nge ek ka keimi ni tor kindiłim wu ei, enim

kin mołum. Nga konu ei, Seisen mołulum konu ełe, to kundnjung. To konduk kunum ełe, enim pii gii dinga pim ei, koi enenjing mon.

¹⁴ Ba ya ełe, na ek aninga kopur, enim kin nimbii end. Nga enim Perkama wumb kopur, Beilam ek ei piik kin ekii silmin. Sik kin, Beilam wu ei, eim oł endi wu Beilek ek nipi ngang kin, Esrel wumb kin er kindang kin, ek kend topu ngang kin, gos kend kin, kuni ngunjung kuni ei, Esrel wumb nok kin, oł kis ei, en enim kin pim ku. Nga amb eipi ngunduk oł yi erangin kin, oł kis ei, en enim kin pałim ku.

¹⁵ Nga yi mił ku, enim wumb kopur tuk mołmun konu ełe, Nikolaisans ek ninjing oł kis ełe, ekii silmin.

¹⁶ Yi mił, enim oł kis buł ngok kin, noman tuk ełe ak tungii! Mon pim kin, nga mandi kunum endi, na enim kin op kin, enim ek dinga wii, tui jik mił, gupu ełe tor onum wumb ei kin, opu orung enmin wumb ei kin, opu ermbii.

¹⁷ “Pe enim kom pim kin, kapli enim Gui Ka ek nipi kin, men tołmun wumb pei ngonum ek ei, enim piingii!

“Wumb kopur en enim pii gii dinga pim kin, kapli wumb en enim ‘mana’ kuni ka wii mił epi ei, epin konu ełe koi er pałim ei, Jiisas eim epi ka wii mił ei, ngumbii. Nga na en enim kom ku ei, ka wii kuru endi, embe konj endi połup kin, ngumbii. Ngamb kin, wumb eipi endi piinerngii; ba simba wumb ei, eim mendpił piimba.”

Mon Poł Endi Taiyasaira Konu Ełe Kindim

18 “Nga nim Taiyasaira konu ele, men tolmun wumb nge enjel kin mon endi polkun kindnjii.

Kindnjii ek ei, ‘Na Gos nge kingam ek ka ei, kindamb kin onum. Na ningil ele, dup seng mił, gii dinga ninim; nga na simb kum ei, er ka erpi seng kin, gol mił tilang er salim. Seng kin, na ek ei, enim kin kindind.

19 Yi mił na enim nipe kongun enmin ei, na piil. Piil ele nge, enim wumb eipi noman ngołmun ol ei nge kin, pii gii dinga ninmin ei kin, nga Gos nge kongun dinga enmin ei kin, nga ol embin tui ei dinga angk kin, kui kinan enmin ei na piil ku. Nga na piind ei, enim ok enjing ei, ka wii mił pim; ba pe enim ol ka wii mendpil nga enmin.

20 Ba ya ek ele, na enim kin ek nimbii end. Nip kin, enim amb owundu Jesepel amb kis endi kan wiik tangin kin, enim kin mołum ei, eim ‘Na Gos ek se andil amb,’ pa nirim. Nipi kin, eim ek ni tor kindpi kin, na nge kongun wumb ei, andlam eipi endi andan topu kin kindang puk kin, amb eipi nge ngunduk kin, nga en enim gos kend kin kuni ngok erik kin, kuni ei nołmun.

21 Yi mił na eim kunum kopur wii tamb kin, eim ol kis elim ei, buł ngopu kin noman ak tumba; ba amb ei, eim ol kis ombu, si kindmbii ni piinalim mon.

22 Ei mił palim, kapli na piip kin, amb eim ening owundu kis ngumbii. Ngamb kin, nga pe wumb kopur amb eim kin ol kis erik kin, amb eipi nge wunduk enmin ol ei nge, ngenj kumbii kis kunum kunum singii. Mon pim kin, en enim ol kis kun pinałim enmin ol ei, buł ngok si kindik kin, orung pungii. Puk kin, kałpi en enim buł ngok si

kindnenjing kin, en enim ngenj kumbii kis ngamb kin singii.

23 Nga na amb ei, eim kingam noł ei to kundmbii ku. Nga wumb na oł yi eramb piik kin, men tołmun wumb pei, na wumb nge noman tuk ele nin, nga en enim noman ele piinmin mił ei, na piind ni piingii. Nga na wumb endeim endeim ni, nipe oł endi enjing mił ei, erip kin kumep to orung kindmbii.’ ”

24-25 “Ba enim Taiyasaira konu ele wii mołmun wumb ei, ek kis ni ngonmun ek ei, ambił gii nik kin, ekii sinałmin. Si kindik kin, enim wumb kombur Seisen nge ek koi er palim mił ek ei, ni ngonmun ek eipi ei, ekii sinałmin ku. Na ek enim kin nind ei, na enim kin epi oł embin tui endi, enim kin kindamb kin, tonu onenmba mon. Ba enim pe ambiltmin oł ka wii ei, ambił gii ni mułangin kin, orung ombii.

26-28 Wumb nii endi, eim kongun erpi kin, pii gii dinga pim kin, nga eim na nge oł kun ka ei, ekii si mołpu pupu kin, na orung ombii kunum ei, na en enim noman dinga ei, nam nge Arnan ngum noman dinga ende ei, na enim ngumbii. Ngamb kin, wumb konu orung orung pei ei, tep erik mułngii. Molk kin, tep ermba ei, kepii aiyon dinga wii mił, opu nurpuł topu kin, mei nganmbi ming ei, nurpuł tonum mił, yi ermba. Nga na en enim kupiiring kanjip ei mił, tiłang ka wii ei, ngumbii ku.

29 “Pe nga, enim kom pim kin, wumb nii endi Gui Ka ek nipi kin, men tołmun wumb pei ngonum ek ei piingii!”

3

Saris Konu Ele Mon Pol Kindim

¹ “Nga nim Saris konu ele men tolmun wumb nge enjel, mon endi polkun kindnjii. Ek ei yi mił ninim:

“Na Gos nge Gui Ka angil orung nga tał na kin mołum. Nga na kanjip angil orung nga tał na ambilip moł. Mołup kin, na ek ei nip enim ngond. ‘En enim nipe oł endi enmin ei, na piil. Na piind ei, enim konj molk pungii wumb ek ei ninjing; ba enim kulii mił mołmun ei,’ na piind.

² Pe enim konj kind molk kin, nga en enim nipe epi endi si mołmun epi ei, dinga kindik kin se mułngii. Nga en enim pii gii ei kulerngii mon! Nimbił erang na kenj ei, enim nipe epi endi enjing oł ei, na nge Gos kumb ele, kun ka mendpił molalim mon.

³ Enim piingii ei, enim nipe epi endi, ek ka andan tok kin, nga nimbił mił erik sik kin, piik enjing ek ei, nga ambil gii nik kin, oł kis buł ngok kin, noman ak tok yi erngii. Erik kin, pe nga enim konj kindik, mulenjing kin, na waning wu mił enim kin ombii. Nga na ombii kunum ei, enim piinerngii mon!

⁴ Ba enim wumb aninga kopur, Saris konu ele wumb ei nge konduk mił oł ei, erik kin, penj tunenjing mon! Tunarik kin, enim konduk kuru mił endi kind pendik kin, na kin wangin kin, ouni bin. Nimbił erang enim kun ka mołmun oł ei, yi erngii!

⁵ Ba wumb nii endi, eim na kin pii gii dinga pim kin, kapli na wumb ei, konduk kuru endi ngamb kin, kindmba. Kindpi kin, nga na eim

nge embe ei, mer wumb kunum kunum konj moluḥmun konu ei, pe molk pungii mon eḷe, embe polk pendinj ei, kil ngopu kin, si kindnermbii mon. Si kindnarip kin, nga nam nge Arnan nge, kumb eḷe kin, eim nge enjel kumb eḷe kin, ni tor kindip kin, ‘Ei na nam nge wumb,’ pa nimbii.

⁶ “Pe enim kom pim kin, kapli wumb nii endi, enim Gui Ka ek nipi kin, men toḥmun wumb kin ninim ek ei piingii!”

Pilarelpia Konu Eḷe Mon Poḷ Kindim

⁷ Nga nim Pilarelpia konu eḷe, men toḥmun wumb nge enjel mon pulkun kindnjii. Kindnjii ek ei yi miḷ:

“Na nam oḷ kun ka eḷe puḷwu nin, nga na nam keimi kun mendpiḷ puḷwu. Nga na nam Deipis nge kii waḷ ambilip moḷ. Nga na ondu aki toḷ wu moḷ; ba wumb endi, eim kapli ondu ngunermba mon! Nga na ondu ngoḷ wu moḷ; ba wumb endi, kapli aki tunermba mon ku!

⁸ Na enim nipe oḷ endi enmin oḷ ei, na piil. Pe enim noman dinga kembis kopur palim ei, na piil ku. Nga enim na ek emb tunj ei, pii gii nik kin, ekii sinjing. Sik kin, nga enim, na embe koi enenjing mon ku! Na enim kin ngii ondu ei, aki topu, sinj salim. Nga wumb endi kapli ondu ei ngunermba mon!

⁹ Piyei! Wu amb en enim, Seisen nge men toḥmun wumb moḥmun. Molk kin, yi niḷmin, ‘Sin sinim Jura nge wumb,’ pa nik. Ba en enim ek kend tok eḷmin; nga enim Gos kin ekii sinanmin mon ku. Piyei! Na nam wumb ei, tu wup eramb kin, ok enim kin ming gopsing pii polk kin, kan

mani kanik kin, men tok yi erngii. Erik kin, nga en enim piingii ei, na enim kin noman ngond.

¹⁰ Nimbił erang enim na ek dinga nind ek ei, piik ekii sik kin dinga angk kin, oł embin tui ko wuk mulnjung. Molk kin, nga enim kin oł embin tui tonu omba kunum ei, na enim ka tep mułmbii kunum endi, oł embin tui ei nge, wumb konu orung orung pei ei kin, tonu omba ei opu kin, ya mani mei ele wumb pei erngii mił, kenmbii ni piip kin, kindang omba. Wang kin, kunum ei, na enim kin, ka tep mułmbii.

¹¹ Na enim kin pe sikirip orung ombii! Pe enim pii gii ei, ambił gii nik kin, ka mołmun mił, yi mułngii. Yi erangin kin, wumb eipi enim nge epi ka wii ei, wii singii nge, kui er mołmun epi ei, waning sipnerngii mon!

¹² Wumb nii endi, eim na kin pii gii nipi kin, ambił gii ni kui er mołum wu ei, na oł yi eramb kin, eim Gos nge men tołmun ngii konu ele, tumunj dinga mił, ambił gii nipi kin, kunum kunum mułmba. Mołpu kin, nga eim Gos men tołmun ngii ele, si kindpi kin, tor punermba mon. Punarpi kin, nga Gos embe eim kin, mon połup pendmbii. Pendamb kin nga wu ei kin, Gos nge konu owundu embe ele, 'Jerusalem konj,' pułmbii ku. Połup kin, nga Jerusalem konu ei, tonu epin konu ele mani omba ei, na nge Gos kin omba. Wang kin, nga eim kin, nam nge embe konj ei, pułmbii ku.

¹³ “Yi mił pe enim kom pim kin kapli Gos Gui Ka ek nipi kin, men tołmun wumb ngonum ek ei, enim piingii!” pa nim.

Leiyorisiya Konu Ele Wumb Mon Pol Kindim

¹⁴ “Nga nim Leiyorisiya konu ele nge enjel ei, mon polkun kin, men tolmun wumb kin kindnjii. Kindnjii ek ei yi mił:

“Na ei keimi nił wu, nga na Gos ek ka kun, ni tor kindił wu. Nga na kunum kunum ek keimi nił pulwu moł; nga na Gos epi kanim kanim pei eririm ei nge, na pulwu moł ku; nga na ek ei nip ngond.

¹⁵ Na enim nipe oł endi enjing ei, na piil. Pe enim pii gii ei yi mił; enim muł enanim nin, jii ninanim ei, na piil. Ba na piind ei, enim jii ninim min, muł enim ei, kapli na piil. Ba na piind ei, enim jii ninim min, muł enim ei, kapli na piil ku.

¹⁶ Ba nimbił erang, pe enim muł mił enim ei, enim molk kin, pe nga enim muł enanim min jii ninanim mon ku. Yi mił erang, na nam pe enim kin, jipambił nam gupu ele tumbii pałim.

¹⁷ Yi mił enim yi ninmin, ‘Sin ku nin epi pei salim,’ niłmin; nga ‘Sin ka wii mołmun,’ yi ninmin; nga ‘Sin epi endi sinerang kin, wii mołmun,’ yi ninałmin mon. Ba enim am kis mendpił mołmun yi mił; wumb enim kin kaimb sik ngołangin; nga enim epi sinerang wii mendpił mołmun; nga enim nge ningił tumbun mił mołulum; nga enim ngenj wii mił mołulum. Ba nga enim oł ei piinałmin mon.

¹⁸ Yi mił erang, na enim kanip nind. Enim pii gii ei yi mił ku; enim na nge ku gol ei top er singii nind. Nip kin, ku gol ei, dup nopu kuru ka er salim ei, sengin kin, enim epi pei simba nind. Nip kin, nga enim konduk kuru ka ei, na kin top erik kin, en enim konduk kindnarik wii mołmun ei,

kindik pandi tok kin, en enim singambił palim ei, piinermba mon! Nga enim ond mong kopung ei, top er sik kin, en enim ningił ełe kindngii. Kindik kin, enim ningił ełe, ka seng kin, epi pei keningii.

¹⁹ Kaplı nam wumb kombur, noman erim kin, kaplı nam wumb ei ek ngop kin, nga enmin oł ei, er kun erip erip enj. Yi eramb kin, en enim kom si piik kin, en enim oł kis buł ngok, si kindik kin, noman ak tok kin, orung ongii.

²⁰ Piingii! Na enim ngii ondu ełe, angip kin, to seki seki nind. Nip kin, pe wumb nii endi, eim ei piipi kin, ngii ondu aki tang kin, na eim noman tuk ngii mił ełe, nirik op kin, eim kin kuni numbii. Namb kin, nga eim na kin kuni ouni numbuł.

²¹ Pe wumb nii endi, eim na kin pii gii dinga pim kin, na kaplı nemb kin, wumb ei, eim opu kin, na kin tonu epin konu ełe nam king peł ka ełe mułmba. Mołpu kin, ei yi mił ku, ok nam oł kis pei ei, kamb mani kindip kin, akip nam Arnan kin, eim epin konu peł ka wii ełe kun moł.

²² Pe enim kom pim kin, Gos nge Gui Ka ek nipi kin, men tołmun wumb ngonum ek ei, kom ka se piingii!"

4

Epin Konu Ełe Gos Kin Ka Men Tołmun

¹ Oł ei poru neng kin, na or kumb mił epi endi kenj ni, epin konu ełe ondu aki topu kin, wii sim. Seng kin, nga epi endi beli mił ek tengim. Tangpi kin, nga ek nipi, na ngopu ek yi nim, "Nim ya tonu ełe wan kin, na nim epi nipe endi, ekii se tonu omba ei, andan top ngumbii.

² Pe kunum ele mendpil, Gos Gui Ka ei, na dinga tep erim. Erpi kin, nga tonu epin konu ele kenj ni, king pel endi sim. Seng kin, pel konu ele, wumb endi tonu ele mulum.

³ Molpu kin, nga wumb eim kumb ningil ele, kom ku am ka wii mendpil ei, tilang ka wii erpi, ku owundu top elmin ku ei mil sim. Sim kom ku ei, ku ka wii mendpil ei, eim kin konu orung orung palim kom ku ei, embe 'jasper kin korniiliyan' nilmin. Nik kin, nga ei eim konu kumb giipim polpu kin, king pel ele, si pok erim. Erang kin, na kenj ni, kumb giipim ei, mon kanim kanim konj mil, tilang eipi eipi kom ku, 'emral' nilmin, yi mil tilang erim.

⁴ Nga king pel ele mil engki tal nga kapli kapli king pel ele ka wii ei, si pok enjing. Erangin kin, nga pel ele, men tolmun wumb num, engki tal nga kapli kapli pel ele molmun. Molk kin, wumb num ei, konduk kuru kindik kin, nga king peng kon ele ku gol peng ele mundnjung.

⁵ Nga king pel ele, kumb kinang mil erim. Erpi ek tangpi kin, nga gur gali nim. Nga king pel kumb ele, dup jep angil orung nga tal ei, nopus tilang erpi kin, pel konu ka ele, mandi molum. Molpu kin, dup jep angil orung nga tal ei, Gos nge Gui Ka molum.

⁶ Nga king pel kumb ele ei, ep nol kirapi mil, tilang erpi salim.

Seng kin, nga king pel salim konu ele, orung orung kumb ele, epi konj molulum epi ei, kumb ni, bul morung ni ele, ningil pei palim.

⁷ Peng kin nga kumb se epi konj molulum epi ei, wusii simbii owundu mendpil mil, epi endi

moʻlum. Moʻpu kin, nga konj moʻlum epi ei, kung kou peʻle miʻ, endi moʻlum. Moʻpu kin, nga konj moʻlum epi ei, wu miʻ endi, kumb ningiʻ paʻliʻim epi endi moʻlum. Moʻpu kin nga konj moʻlum epi ei, kei du owundu miʻ, endi tonu mendpiʻ bur nipi kin, andiʻim miʻ moʻlum.

⁸ Nga epi konj kapli kapli moʻlum epi ei, endeim endeim ni, kong angil orung pepi, nga endeim paʻliʻim. Peng kin, nga konj epi ombu ei, enim ningiʻ ombu, pei paʻliʻim ei, tukrung kin, torung kin ouni paʻliʻim. Peng kin, pe epi konj ombu, en enim epin tinga ouni, kunum kunum golang nik kin, si kindnaʻmin mon. Pe en enim golang yi miʻ niʻmin,

“Oʻ kun ka! Oʻ kun ka! Oʻ kun ka! Gos ei, eim sinim nge Owundu Gos dinga owundu mendpiʻ moʻlum. Moʻpu kin, ei eim kumb ok mendpiʻ moʻlum. Nga ei eim pe moʻlum ku. Nga ei eim ekii se, orung omba ku,” pa nik kin, golang yi niʻmin.

⁹ Pe nga, en enim epi konj moʻlumun epi, kapli kapli ei, en enim golang nik kin, “Gos kin peʻle eʻle moʻlum ei, eim tiʻang owundu saʻliʻim,” pa nik. Nik kin, “Nga eim embe ambiʻ tonu kindik kin, nga eim kin ka piik ngok kin, eim peʻle eʻle, tonu moʻpu kin, eim kunum kunum konj moʻlum, epi konj moʻlum ei,” pa niʻmin.

¹⁰ Pe nga, Gos nge men toʻlmun wu num engki taʻ nga kapli kapli ombu wumb ei, Gos peʻle eʻle ka wii moʻpu kin, eim kin, ming gopsing pii polk kin kan mani kanik kin, eim kin prei enjing, wu ei, eim kunum kunum konj moʻlum wu ei kin, wumb ombu en enim, king nge peng kon miʻ epi ei, wu

endi nge peġ ele ka wii moġum wu ei kin, olkup to kindik kin, golang yi ninjing.

¹¹ “Nim sin nge Owundu Gos. Nim oġ kun ka wii er moġun. Nim kapli wumb ka pii ngok kin, nim embe ambil tonu kindmin oġ ei ni, nga nim noman dinga wii ei sinjii,” pa nik yi enmin. “Nimbiġ erang nim epi kanim kanim pei eririn. Nga nim nge noman ele, epi kanim kanim ei konj molk punmun. Nga nim nge noman dinga wii ei, epi pei tonu opu moġum.”

5

Jon Mon Endi Ekii Se Tonu Omba Epi Tuk Pim Ei Kenim

¹ Na kenj ni, Gos King peġ ele, moġum konu angil tundung orung ele pipe mon endi kimbrik sengin sirim. Sirim mon ei, tukrung ni, torung mon pei moġum. Moġu kin, nga mon ei, kan miġ epi ei, kan tok pendnjing kan ei, angil orung nga taġ pirim.

² Nga enjel dinga wii endi kenj ni, eim ek dinga ni tor kindpi kin, yi nim. “Wumb nii endi ei, eim kun ka wii moġum wu ei, kapli eim kan ei, to kilip topu kin, pipe miġ mon ei, aki topu kin kindang simba?”

³ Ba wumb endi epin konu ele ei nin, nga mani mei konu ele nin, nga mani mei mandring ele ei nin, pepi miġ mon ele, aki topu seng kin, tuk ele keningii ni, wumb endi kapli enermba mon.

⁴ Nga na kand ei wumb endi eim kapli pipe miġ mon ei, aki topu kin, tuk ele kenmba miġ, wumb

endi mołalmin mon. Yi mił peng kin, na ke dinga wii nind.

⁵ Pe nga, wumb kopur en enim Gos nge men tołmun wu num mołmun ombu, wu endi tuk mołpu kin, na kin ek yi nim, “Nim ke ninenjii mon! Nim kenjii ni ka wusii simbii owundu mił tep elim wu ei, Jura nge wumb tilap ei, Deipis nge kupam noł tilap owundu ele, tonu opu kin ei eim, oł kis kamb mani kindirim ele nge, ei eim mendpił kapli kan mił epi angil orung nga tał ei, pipe mił mon ele, kan to pendnjing pim ei, kapli kilip topu kin aki tumba nge om,” pa nim.

⁶ Na kenj ni, kung siipsiip wał mił endi ei, eim tonu peł konu ele, tuk mii memb ele, to kundnjung mił engim. Angpi kin, nga epi konj mołulum epi kapli kapli nin, nga Gos nge men tołmun wumb num ombu en enim, orung orung se pok erik mołulumun. Molk kin nga kung siipsiip wał mił ei, eim girman mił epi ei nin, nga eim ningil ei, angil orung nga tał palim ele nge, ei Gos nge Gui Ka ei, eim angil orung nga tał ei, eim ya mani mei konu ele orung orung pei ele kindang kin, punjung.

⁷ Nga kung siipsiip wał mił ei, eim pupu kin, Gos king peł ele mołum ei, eim nge angil tundung ele pipe mił mon ei sim.

⁸ Sipi kin, nga mon mił epi ei seng kin, kapli konj mołulumun epi kapli kapli ei kin, nga Gos men tołmun wumb num ombu, engki tał nga kapli kapli ei, kung siipsiip wał mołum konu peł kumb ele, kan mani kanik kin, ming gopsing pii połmun. Polk kin, nga konj mołulumun epi nin, wumb ombu en enim, endeim endeim ni, giisa mił epi endi

ni, nga ku gol ming mił epi endi ei ni, ambilk molmun. Molkin, nga ming mił epi ei, dup kilangin kin, mur ka wii tołum epi ei, yi mił piki topu mułum epi ei, Gos nge wumb ombu en enim, Gos kin prei elmin ek ei, tuk andan topu ngolom.

⁹ Ngang kin, pe en enim golang konj endi yi mił ninjing,

“Pe nim kapli mendpił, nim pipe mił mon ei sikin kin, nga kan mił pei to pendnjing ei, kilip tokun kin, nga tumb ei, to kolmung topun tokun kin, aki tunjii. Nimbił erang wumb nim to kundnjung. To konduk kin, nga nim nge miyem ele bein topu kin, wumb pei top er sikin kin, wumb Gos kin orung tu wukun ngun. Ngan kin, wumb pei ele, wumb tilap eipi eipi ni, nga ek eipi eipi ni, nga wumb ngenj eipi eipi ni, nga mei konu ele orung orung eipi eipi molmun wumb ei, Gos kin sikin orung sin.

¹⁰ Sikin eran kin, sinim nge Owundu Gos kin, kułamł mił kałılmin wumb ei en enim, Gos kin kongun elmin. Erik kin, nga en enim king mił ya mani mei konu ele, orung orung wumb pei, king mił molkin, tep erngii.”

¹¹ Pe nga, na kenj ni, enjel pei ek ninjing ei, ni piinj. Piip kin, nga enjel am pei pei mendpił ok kin, tonu king peł ele nin, epi konj molulmun epi ei nin, nga men tołmun wu num pei ei nin, enjel pei si pok erik kin golang nik kin, angk mulnjung.

¹² Molkin, nga en enim golang dinga nik kin, tor kindik yi ninjing,

“Kung siipsiip wał ei, ok to kundnjung ei, eim kapli mendpił, ei eim noman dinga wii

salim; nga epi kanim kanim ka wii pei salim; nga eim noman ka wii, ni dinga owundu ei salim ku; nga eim nge embe ambil tonu kindngii ku. Nga tilang owundu ni tor kindngii; nga eim nge ol ka wii erim ol ei, ambil tonu kindngii ku.”

¹³ Pe nga, na piinj ni, ei epin konu ele Gos erim wumb nin, wumb mil kanim kanim konj molmun ei nin, nga ya mani mei ele wumb ei nin, nga ya mani mei mandring molmun wumb kulii ei nin, nga ep nol mandring molmun wumb kulii nin epi ombu nin, nga epi konj molmun epi kanim kanim pei, en enim konu orung orung pei epi ei, ek yi ninjing.

“Gos ei eim king pel ele, tonu molulum; nga kung siipsiip wal yi ku molulum. Mulangil kin, el elip nge embe, ambil tonu kindik kin, nga tilang owundu nin, nga noman dinga nin, nga ol kanim kanim eririm ol kun ka wii ei, ambil tonu kindik kin, kunum kunum yi minj, pepi ba!”

¹⁴ Nga epi kapli kapli konj molulum epi ek nik kin, “Ei keimi!” pa ninjing. Nga Gos kin men tolmun wumb num ombu en enim, kan mani kanik kin, ming gopsing pii polk kin, men tunjung ei, Gos nin, kung siipsiip wal kin, men tok ngunjung.

6

Mon Mil Epi Ei Kan Mil To Pendnjing Epi Ei Palim

¹ Nga na kenj ni, kung siipsiip wal mil wu ei, mon mil epi ei embilim. Ambilpi kin, epi ei, angil

orung nga taʔ kan miʔ epi ei, to pendnjing ei, kumb se endeim eim kilip topu kin, aki tum. Tang kin, nga na piinj ni, epi konj moʔuʔmun epi ei, endeim ni ek yi nipi kin, ek ei konu gur gali miʔ nim, “Ya wa!” a nim.

² Nga na kenj ni, kung os kuru endi muʔum. Moʔpu kin, nga kung os ei, tonu muʔum wumb ei, eim opu ond endi ko wupu muʔum. Moʔpu kin, nga eim wu king peng monduʔmun epi ei nge, endi ngunjung. Ngok kin, pe nga eim pupu kin, eim wumb to mani kindpi kin, nga dinga kindpi kin, nga opu erpi puʔum.

³ Pe nga, kung siipsiip waʔ miʔ wu ei, pupu kin, pipe miʔ mon epi ei kan miʔ ombu tupu to pendnjing ei, nga endi kilip topu kin aki tum. Topu kin, nga na piinj ni, konj moʔuʔmun epi ei, nga endi ek yi nim, “Ya wa!” a nirim.

⁴ Pe nga, kung os kundii mendpiʔ endi tor orum. Opu kin, kung os kundii ei nge, tonu buʔ eʔe, wumb endi multum wumb ei, opu ermbe nge, noman dinga ngang kin, ya mani mei eʔe orum. Opu kin, wumb nge noman emin orung seng kin, wumb en enim eipi eipi tok kundngii ni punjung. Puk kin, nga wu ei tui jik miʔ epi owundu endi ngang kin, sipi kongun ermbe nge tu wurum.

⁵ Pe nga, kung siipsiip waʔ miʔ wu ei, eim pupu kin pipe miʔ mon epi ei, kan tekliki to pendnjing ei, kilip tang kin, aki tum. Tang kin, na piinj ni, konj moʔuʔmun epi ei, eim ek yi nim, “Ya wa!” nirim. Neng kin, na kenj ni, kung os ping endi muʔum. Moʔpu kin nga kung os ping buʔ eʔe, tonu muʔum wumb ei, eim kuni mok toʔmun ming miʔ epi ei nge, endi eim angil eʔe ambilpi muʔum.

⁶ Nga na piinj ni, epi endi ek tengim mił ei, tuk ele epi konj mołum epi kapli kapli kei mił, ok ek tengnjing. Tingangin kin, kuni owundu seng kin, kuni mandi poru nimba enim. Ei ek yi ninjing, “Nim kuni wiis mong ming kembis kunum endeim ele, ku sen mił mok tunjii. Nga nim kuni balii mong ming kembis kunum tekliki, ku sen mił mok tunjii ku. Ba ond olip kopung ni, ond wain noł ei, to kis mundnenjii mon!”

⁷ Pe nga, kung siipsiip wał mił wu ei, eim pupu kin, pipe mił mon ele ei, kan mił epi ei to pendnjing epi ei, kilip tang kin, kapli kapli mił aki tum. Tang kin, nga na piinj ni, epi konj mołmun epi endi nga ei, ek yi nirim, “Ya wa!” nirim.

⁸ Nga na kenj ni, kung os endi eim ngenj ele, mon mulerim mił endi mułum. Mołpu kin nga kung os ei, buł ele tonu mułum wu ei, eim embe ‘Wumb kulii’ pa niłmin ei pim; nga sikil ‘Dup konu kis,’ eim kin ekii se mandi om. Wang kin, nga el elip, noman dinga ele sikil kin, ya mani mei wumb kopur aninga ele, to kundnguł nga aninga tekliki mił mołmun ele nge; tui jik mił epi endi, nga kumb kuni owundu sim; nga ening owundu ni epi salim; nga ya mani mei ele kung simbii ni, ol ombu pei erang kin, wumb to kundngii.

⁹ Pe nga, kung siipsiip wał mił wu ei eim pupu kin, pipe mon kan mił endi to pendnjing angil orung ei, kilip topu kin, aki tum. Tang kin, nga mandring orung, na kenj ni, kułmał kalilmin konu ele kulii wumb ei, en enim noman tuk ele mandring mulnjung. Molk nimbił erang, en enim Gos kin pii gii dinga nik kin, Gos ek ka ni tor

kindik kin, wumb ngunjung konu ele, opu orung wumb ngenj kumbii ngok kin, to kundnjung.

¹⁰ To konduk wumb ei, wii dinga tok kin, ek yi ninjing, “O sinim nge Owundu, nim dinga wii mendpił palim nin, oł kun ka elin wu nin, ek keimi mendpił pulwu mołun. Mokun kin, nga sin kunum kinan nimberii mułamin kin, nim sinim opu orung ya mani mei ele mołmun wumb ei, kos piikin, mok tokun kin, sinim nge miyem bein tum ele nge, kumep kis orung ngunjii?”

¹¹ Pe nga, en enim endeim endeim ni, konduk kuru ngang kindik kin, nga ‘En enim aninga kopur, kui er mułei,’ pa nirim. Yi neng kin, en enim to kundnjung wumb ei mił mułangin kin, nga en enim engnjing noł kin, kongun ende enjing wumb ei, to kundnjung yi mił ku, enim to kundngii. To konduk kin, ekii se enim nimberii mił kapli erang kin, kapli Gos eim enim nge miyem kumep ei, kumb se orung kindpi ngumba.

¹² Pe nga, kung siipsiip wał mił wu ei, kin eim pupu pile mił mon epi ei kan mił epi to pendnjing epi angil orung nga endeim ei kilip topu kin, aki tum. Tang kin, nga na kenj ni, konu kopu owundu mendpił ele tang kin, eni ei ping erpi kin, ei yi mił, kon alap dup nang kin, ping enim yi mił elim. Erang kin, nga oi ei, am kundii mendpił erpi perim ei, miyem kundii mił, topu pirim.

¹³ Nga kor kanjip ei, tonu kupu muł ele mani opu kin, mei ele om. Opu kin, ei yi mił, ond pik mong pol tunerang kin, ond ei konu pop owundu tang kin, mong mani ołum oł ei mił, kor kanjip mani onjung.

¹⁴ Nga kupu muł ei am punum mił, ei pipe mił

ok mon polulmun epi ei, simbirpi am pum. Pang kin, nga komung nin, nga mei kembis kembis pei, en enim konu eipi puk kin, en enim konu ele pinenjing mon.

¹⁵ Pe nga, ya mani mei konu ele wumb wu king nin, nga mei ele wu num nin, nga opu elmin tep er molmun wu num nin, nga noman dinga palim wumb nin, nga wumb ku pei saklim wumb nin, nga kongun wii elmin wumb nin, nga wumb wii en enim kongun elmin wumb ombu, en enim pei ku nem nin, nga ku tukpu nin, nga tonu mei tukpu ele, en enim koi enjing.

¹⁶ Erik kin, nga en enim wii dinga tok yi ninjing, enim tonu komung nin, nga ku owundu nin, konu ele nin, wii tok yi ninjing. “Enim mani ok kin, tonu sin molmun konu ele, sin pandi tok kin, koi erangin kin, Gos eim tonu king pel ele konu ka wii ele molum ei, eim nga ningil ei, sin kinermba mon mon.” pa ninjing. Nik kin, nga kung siipsiip wal mil wu ei, eim sin kin, popul kis sinim ei, sin kin tonu onermba mon ku!

¹⁷ Nimbil erang el elip kumep kis nin, popul ei singil kunum ei, kunum owundu endi tonu orum. Yi mil peng, wumb nii endi, kapli eim Gos kingam tel kin, kumb ele engmba? Ei kapli engnerngii mon!”

7

Esrel Wumb 144,000 Wumb Pei Pei Muljung

¹ Ol ei poru neng kin, nga na kenj ni, enjel kapil kapli en enim tonu mei ei, mer, wul, al, kapil kapli ol kumb ele angk muljung. Angk molk kin, mei ol kapil kapli, ei ambilk muljung. Molk yi erik

kin, konu pop tunermba nik enjing. Erik kin, nga mani mei ele min, ep noɫ ele min, nga ond ele pop tunermba mon.

² Pe nga na kenj ni, enjel eipi endi, aɫ eni tonu oɫum konu ele, tonu pum. Pang kin, Gos eim kunum kunum moɫum pulwu ei, eim nge mon miɫ epi ei ambiɫ tu wurum. Tu wang kin, nga eim wii dinga topu kin, enjel kapiɫ kapli moɫmun ei nge, Gos eim noman dinga ngang kin, ep noɫ ni, mei ei, to kis erngii nge, nipi mundrum.

³ Mundang kin, nga enjel eipi, eim yi nirim, “Enim mei min, ep noɫ min, ond min, ei sikir er kis mundmun nik kin, yi enerngii mon! Ba enim wiik to muɫangin kin, sin Gos nge kongun wumb kombur, to tonu kind mundamin kin, en enim mei embiɫ ele, Gos nge mon miɫ epi ei pend kindmba. Kindang kin, ekii se, enim er kis mundngii.

⁴ Pe nga na piinj ni, Gos nge mon miɫ epi ei, wumb pei sinjing. Sik kin wumb ei 144,000 wumb pei, en enim Esrel nge wumb tiɫap pei, Gos mon miɫ epi ele sinjing.

⁵ Sik kin, nga wumb 12,000 ei Jura nge wumb tiɫap ei, mei embiɫ ele, Gos nge mon miɫ epi ei sinjing; nga wumb kopur ei, Rupun nge tiɫap wumb ei 12,000 ele sinjing; nga wumb 12,000 ei, Gas nge wumb tiɫap ele sinjing.

⁶ Nga wumb ei, 12,000 Aser nge wumb tiɫap ele sinjing; nga wumb ei, 12,000 Napsalii nge wumb tiɫap ele sinjing; nga wumb ei 12,000 Manasa nge wumb tiɫap ele sinjing.

⁷ Nga wumb ei 12,000 Simion nge wumb tiɫap ele sinjing; nga wumb ei 12,000 Liiwai nge wumb

tilap ele sinjing; nga wumb ei 12,000 Esakar nge wumb tilap ele sinjing.

⁸ Nga wumb ei 12,000 Sepulan nge wumb tilap ele sinjing; nga wumb 12,000 ei Josep nge wumb tilap ele sinjing; nga wumb 12,000 ei Benjamin nge wumb tilap ele sinjing. Wumb ei pei, Gos nge mon mił epi ei pei sinjing.

Nga Wumb Tilap Owundu Endi Mołmun

⁹ Oł ei poru neng kin, na nga kenj ni, wumb tilap owundu endi kułou tok mulnjung wumb ei, wumb endi kapli belngii mił mon. Beltik wumb ei, ngenj mon eipi eipi mił palim nin, nga wumb tilap kanim eipi eipi pei nin, nga wumb ek eipi eipi pim wumb nin, nga mei konu eipi eipi wumb ei pei, Gos kin peł kumb ele kin, kung siipsiip wał mił wu ei mołum kumb ele angk kin, mulnjung. Molk kin, konduk kuru kindnjing; nga ond onguł wumb ombu en enim, angil ele ambilk mulnjung.

¹⁰ Mołangin kin, en enim wii dinga tok ek yi ninjing, “Sinim nge Gos Owundu king peł ele mołulum; nga eim kung siipsiip wał mił wu ei, eim kin mandi mołum. Sinim sipi orung simba nge oł ei, el elip kin palim.”

¹¹ Pe nga, enjel pei ei, king peł ele, si pok erik kin, nga men tołmun wu num nin, nga epi kapil kapli konj mołulum epi ei si pok erik engnjing. Angk kin, nga en enim pei ming gopsing pii polk kin, king peł ele Gos kin men tok ngok yi enjing.

¹² Erik kin, yi ninjing, “Ei keimi mendpil; nga sinim Gos kin men topun kin, ka piipin ngumun. Ngopun kin, ei eim tilang owundu ka wii ei, ni tor kindmin; nga eim noman ka wii mendpil palim;

nga sinim eim kin ka piipin ngumun. Ngopun kin, eim embe ambil tonu kindmin. Kindpin kin, eim noman dinga mendpil palim; keimi eim dinga ei owundu mendpil palim. Peng kin, ol ombu ei, Gos kin kunum kunum mulmba. Ei keimi!

¹³ Pe nga, men tolmun wu num endi, na kii sipi kin, ek yi nirim, “Wumb kopur en enim konduk kuru kindik enmin wumb ei, wumb nii? Nga wumb ei, konu jili onjung?” a nirim.

¹⁴ Pe na eim kin ek orung kindip yi ninj, “Na nge owundu nim piin.” Nga eim na kin ek yi nirim, “Wumb ombu en enim, opu ond wumb kin, ol embin tui owundu erik ngunjung. Ngok kin, nga en enim ol ei kin, si kindik kin tor onjung. Ok kin, nga en enim, konduk ni epi ei, kung siipsiip wal mil wu ei nge miyem ele sinim noman tuk ele was eririm. Erang kin, sinim konduk mil noman tuk ele kuru kun ka mendpil erim.

¹⁵ Yi mil erang, en enim Gos eim king pel kumb ele angk kin, epin tinga tal, Gos nge epin men tolmun ngii mil ele, Gos kin men tolmun. Nga Gos eim king pel ele, tonu en enim kin molpu kin, eim wumb ombu kin, tep ka er kanpi molum.

¹⁶ Nga en enim kuni nga tunermba mon; nga nol nuwa nga enermba ku. Nga en enim konu eni tumba kunum, ei mil erpi kin, nga epi endi dup mil nopu kin, yi nga enermba mon.

¹⁷ Nimbil erang kung siipsiip wal mil wu ei, eim pel ele, tonu tuk mii memb ele molulum. Molpu kin, eim kung siipsiip tep wu molpu kin, en enim tep erpi mulmba. Molpu kin, en enim nol nok kunum kunum konj molulum nol ei, andan tang kin nungii. Nga Gos eim en enim ningil ka mani

onum ei, kil ngopu kin, si kindmba, nga en enim nga ke ninerngii mon.”

8

Nga Kan Mił Epi Pipe Mił Mon Pendnjing Ei Angil Orung Nga Tał Kilip Tum.

¹ Nga kunum ei, kung siipsiip wał mił wu ei, eim pupu kin, pipe mon epi ei, kan mił epi ei to pendnjing ei, angil orung nga tał pim epi ei, to kilip topu ei poru nirim. Neng kin, epin konu ele, ek tingnarik mułangin kin, eni kopur o purum.

² Pe nga, na kenj ni, enjel angil orung nga tał pei en enim, tonu Gos eim kumb ele engnjing. Angk kin, nga en enim beli tołmun epi ei nge, angil orung nga tał ngunjung ku.

³ Pe nga enjel eipi endi opu kin, eim kułmał kałmin konu ele engim. Angpi kin nga eim dup kalk elmin epi, noł ming gol mił, mur ka wii epi ei, opu sim ele engim. Angpi kin, nga wumb kopur eim kin, mur ka wii tołum epi pei ngunjung. Ngok ele nge, si ende kindpi kin, Gos nge wumb prei elmin ele, si ende kindim. Kindpi kin, nga eim Gos kin kułmał kałmin konu ele, gol mił erpi kin, Gos nge king peł kumb ele engim.

⁴ Angpi kin, nga eskil epi ka dup nopu kin, muru ka tołum epi ei nin, Gos nge wumb Gos kin prei erik enjing ele, tał ouni ei, enjel angil ele, dup eskil si kindpi kin, Gos nge kumb ele tonu purum.

⁵ Pe nga kunum ele, enjel ei, eim noł ming sipi kin, dup kułmał kałmin konu ele, dup kopur sipi kin, piki topu olkup topu kin, mer mei ele mani kindim. Kindang kin, kałpi konu ele, gur gali nipi

kin, ek tangpi kin, nga kumb kinang erpi kin, nga konu kopu tum.

Enjel Kapil Kapli Beli Mił Epi Pup Tunjung

⁶ Pe nga, enjel angil orung nga tał en enim, beli ei, nga angil orung nga tał ei, beli pup tungii nge, er kun er sinjing salim.

⁷ Pe kumb ele enjel ei, eim beli mił epi ei beli pup tum. Tang kin, dup seng kin, konu dindaming kin, miyem kin ombu, pei sik kin, orung orung erik. Erpi kin, bein topu kin, mani mei ele kindim. Kindpi kin, nga mani mei aninga kopur ei, dup nupu kin, ond aninga kopur ni, kui engimb aninga kopur pei mołum epi ei, pei dup nupu poru nirim; ba aninga tał am mił kopur mei konu ele, dup nunerim mon.

⁸ Pe nga, enjel nga endi, eim beli mił epi ei beli tum. Tang kin, nga na kenj ni, epi komung owundu mił epi ei, dup nupu topu kin, olkup topu kin, mer ep noł ele, mani kindim. Kindang kin, ep noł aninga kopur ei kumbiipi kin, miyem topu pum.

⁹ Pang kin, nga ya mani ep noł ele, konj mulnjung epi aninga kopur ei, ep noł tuk ele, kulnjung. Kolk kin, nga noł kanu aninga kopur topu kin, kis mundum ku. Ba aninga kopur tał am mił, ep noł ele epi ei, to kis enerim mon.

¹⁰ Pe nga, enjel tekliki ei endi, eim beli mił epi endi beli tum. Tang kin, kor kanjip mił epi owundu ei, dup num ei, dup jep kaltmin mił yi nurum. Nupu kin, nga tonu kupu muł ele, mani opu mer noł aninga kopur pim konu ele purum. Nga noł pirpir aninga kopur pim konu ele pum

ku. Ba aninga kopur taʼ am miʼ noʼ konu eʼle puneririm mon.

¹¹ Pe kor kanjip ei embe ‘Kumbii kis elim’ niʼmin. Nga noʼ aninga kopur ei, noʼ kumbii elim. Nga wumb pei, noʼ ei nok kin kulk. Kulk ei nimbiʼ erang, noʼ ei eim kumbii kis elim. Ba aninga kopur, taʼ am miʼ, noʼ eʼle to kis eneririm mon.

¹² Nga enjel kapiʼ kapiʼ endi ei, eim beli miʼ epi ei, beli pup tum. Tang kin, nga eni aninga kopur ni, oi aninga kopur ni, kor kanjip aninga kopur ni, epi ombu en enim nge tiʼang erpi pim ei tangin kin, yi miʼ erang, emii aninga kopur pirim. Nga tinga aninga kopur emii pirim ku. Nga epin kunum endi, oi tiʼang ermba kunum ei, yi emii pirim ku.

¹³ Pe nga na kenj ni, kei du endi, bur ni pupu kin, am ei tonu epin bur ni purum. Pupu kin, ek dinga nipi kin wii topu yi nim, “Mong owundu! Mong owundu! Mong owundu kis tonu omba!” nirim. Pe nga, oʼ embin tui oʼ ei, wumb en enim ya mani mei eʼle moʼmun wumb ei kin, yi miʼ tonu omba. Nimbiʼ erang enjel eipi nga teliki ei, en enim nge beli miʼ epi ei pup tungii nge enmin.

9

Nga Angiʼ Orung Enjel Ei Beli Miʼ Epi Ei Pup Tum

¹ Nga angiʼ orung nge enjel ei, eim beli miʼ epi ei beli pup tum. Tang kin, nga na kenj ni, kor kanjip ei tonu kupu muʼ konu eʼle, mani opu kin, mer mei eʼle orum. Opu kin, nga kor kanjip ei, kii waʼ sipi kin embiʼim ei, mer mani tukpu owundu kis tukpu eʼle, sip pinaʼim, kii waʼ sirim.

² Nga kor kanjip ei, mer mani, 'Tukpu owundu kis,' ondu ei, aki tum. Tang kin, dup eskił opu kin, tor tonu om. Opu kin dup eskił om ei, mer dup owundu ele, dup kiłangin kin nopu ping mendpił nopu pim ei, mer mani tukpu owundu kis ele tor orum. Opu kin, eni kin pop ei, eskił erang kin, emii erim.

³ Pe nga ka guimbi owundu pei, mer dup eskił nopu pim ele, mei ele tor orum. Opu kin, nga ka guimbi ei, wusimb mił epi ei, olt pim epi kis endi ei, wumb kongang kin, kumbii kis siłmin epi endi ei, eim dinga ngolum.

⁴ Nga ka guimbi owundu en enim, kui engimb ni endi, epi ombu ei to kis enerei mon niłmin. Nik kin, nga epi kanim eipi eipi pei endi, emb talk pendilmin epi ei, konj mołum ei, to kis enerei mon niłmin. Ba wumb nii endi, eim Gos nge mon mił, eim mei embił ele pinerim kin wumb ei mendpił, kongingii, niłmin.

⁵ Kongk kin, nga ka guimbi owundu ei, wumb to kundngii ei, mon niłmin; ba oi angil orung ele mendpił ei kin, kongmba ei, kumbii kis singii niłmin. Nga en enim ngenj kumbii siłmin ei, wu en enim ka wusimb mił ei kin, epi kongang kin, ngenj kumbii siłmin oł ei nge siłmin.

⁶ Nga oi angil orung o pang kin, wu kopur en enim, kulmun nik kin, kuruk andinmin; ba en enim kuruk sinałmin mon. Nga en enim kulmun ni piinmin; ba kulngii ei si kindpi kin, am ba.

⁷ Nga ka guimbi owundu ei, en enim kung os mił molk kin, en enim opu erngii nge, er kun er mołmun ei, en enim peng ele wu king peng kon mondułum epi, ku gol mił epi mundangin kin, en

enim kumb ele, wumb mił kumb ningił salilim.

⁸ Seng kin nga en enim peng enjin ei, amb peng enjin mił mołulum. Mołang kin, nga en enim gupu mong ei, wusii simbii owundu ei, gupu mong mił palilim.

⁹ Peng kin, nga en enim pepił ele epi, kumb tepii kapa mił, pandi topu pirim. Peng kin, nga en enim kong, ele ek tengnjing mił ei, kung os keris pei mił silmin ek tangnim mił molk kin, opu erngii nge punjung.

¹⁰ Puk kin, nga en enim nge, ei yi mił ei, ka wusimb mił, kumbii kis ngang molk kin, en enim dinga peng kin, wumb kumbii kis ngołmun ei, oi angil orung pei ngołmun.

¹¹ Ngok kin, nga en enim nge king endi mołpu kin, en enim tep elim. Erpi kin king ei, enjel ei tukpu owundu kis sip pinalim ei, mer mani ele tep elim. Erang kin, nga eim embe 'Apandon' ei Eipru nge ek; nga eim embe 'Apoliyon' Griik nge ek; ek tał ouni pule yi pałim, 'Wumb to kis mondułum,' nilmin.

¹² Pe mong owundu kis endi ei, poru nirim. Nga mering mong owundu kis tał, nga omba.

Angil Orung Nga Endeim Enjel Beli Mił Epi Ei Pup Tum

¹³ Nga angil orung nga endeim enjel ei, eim beli mił epi ei beli pup tum. Tang kin, nga na piinj ni, gol mił epi kulmał kalmin konu oł ele, kapil kapli nge, girman mił epi ei, angilim konu ele, Gos nge kumb ele mołum konu ei, ek endi tor om.

¹⁴ Wang kin, nga ek endi tor opu kin, angil orung nga endeim enjel endi, beli mił epi ei

beli pup topu kin, se mulum konu ele yi nim, “Nim enjel kapil kapli en enim, nol owundu endi Yupreisiis ni nol ele, kan ngii molmun wak tangin kin, wii molk pungii,” pa nim.

¹⁵ Yi mil kapli, enjel ei, enjel kapil kapli kei en enim, kan ngii mil mulnjung wak tum. Wak tang kin, en enim wumb aninga kopur, to kundngii nge enjing; ba aninga kopur tal am mil to kundnenjing mon. To kundnarik kin, nga enjel ei en enim, er kan erik kin, eni nin, kunum nin, oi nin, kung pani ei kin, kui erik kin, ol ei nge erngii nge molmun.

¹⁶ Molk kin nga enjel kapil kapli nge, opu elmin wu 200,000,000 pei pei mendpil, en enim kung os ele, ap tok onjung ei, na ni piinj.

¹⁷ Pe nga na nam or kumb mil endi kenj ni, kung os nin, kung os tonu ele wumb ap tunjung wumb ei kin, ouni kenj. Kenj ni nga wumb en enim pepil ele, konduk kapa mil pirim. Pim epi ei, mon kundii ni, muk ni, terim pirim. Peng kin, nga kung os peng ele ei, wusii simbii owundu peng mil pirim. Peng kin, nga en enim gupu ele dup eskil kin, dup kin, kom ku dup nonum mil, en enim gupu ele tor orum.

¹⁸ Wang kin, nga ol embin tui ei, dup ni, dup eskil ni, dup mon terim dup nolum epi tekliki ei pei, wumb aninga kopur to kis er poru ninjing; ba aninga kopur tal am mil, to kis enenjing mon. Epi ombu, mer kung os gupu ele tor orum.

¹⁹ Wang kin nga kung os nge dinga ei, mer en enim gupu ele ni, en enim ei ele, dinga palim. Peng kin, en enim nge ei ele, wembii mil palim; nga peng palim ku. Peng ele nge, wumb to kis

elimin ku.

²⁰ Nga wumb eipi kopur en enim, dup ni, dup eskil ni, dup nopu elim epi ei tekliki pei, en enim to kundnerim wumb ei, en enim noman ele, epi nipe endi enjing nin, gui kis men tolmun ol ei kin, noman ak tok kin, bul ngunenjing mon. Pe en enim angil ele enjing epi ei, ek kend gos ele nge, gol nin, silpa nin, aiyon nin, ku nin, ond epi ombu ei, ningil kinenjing epi nin, ek piik ninenjing epi nin, andlam endnenjing epi nin, epi kend tolmun epi ombu ei, men tolmun ei, wakin tunenjing mon!

²¹ Tunarik kin, nga wu ombu en enim, wumb eipi to kundnjung; nga kunj men enjing nin, wu amb eipi nge ngundnjung nin, wumb eipi nge epi waning sinjing nin, wumb ombu en enim ol kis ei, noman ak tok kin, bul ngunenjing mon!

10

Enjel Endi Pipe Mil Mon Epi Endi, Angil Kin Embilim

¹ Pe nga, na kenj ni enjel endi dinga owundu palim enjel ei, tonu epin konu ele mani orum. Wang kin, eim konu kupu mil epi ei, kum tum. Tang kin, nga konu kumb giipim poltum ei mil, eim nge peng ele, tonu polpu pirim. Peng kin, eim kumb ele, eni mil topu pirim. Peng kin, nga eim simb ele, dup sengi mil, nopu pirim.

² Peng kin, nga pipe mon simbirpi kin, endi kembis ei tonu, eim angil ele, aki topu kin, sepi mulum. Molpu kin, nga eim simb mong tunding ei, mer ep nol ele, mani kindpi sirim. Seng kin, nga simb taring ei, mer mei ele, mani kind sirim.

³ Seng kin, nga eim ek dinga tangpi kin, ke nim ei, wusii simbii owundu ke nilim ei, yi mił nirim. Neng kin, kunum ele, nga angil orung nga tał, gur gali nirim.

⁴ Nga ek nengin kin, na mon pulmbii enj; ba na nga piinj ni, ei tonu epin ek endi, ni tor kindpi kin, yi nim, “Nga konu gur gali angil orung nga tał ninjing ek ei, noman tuk ele koi er pendnjii; ba mon pol pendnenjii mon.”

⁵ Nga na kenj ni, enjel tonu ep noł ele kin, nga mei ele kin, engim wu ei, eim angil tundung ei, tonu epin konu ele kindim.

⁶ Kindpi kin, nga eim ek keimi kun ka ni tor kindpi kin, ek keimi Gos eim piilim. Piipi kin, nga Gos eim kunum kunum konj mołum Gos ei, eim tonu epin konu ni, nga epi kanim kanim pei tuk ele eririm. Nga mei erpi kin, epi kanim kanim pei tuk ele eririm. Nga ep noł erpi ele kin, epi kanim kanim pei tuk ele eririm. Nga enjel ei, eim ek yi nirim, “Akip kunum ei, mandi poru nimba enim, Gos nga kui enermba mon,” pa nirim.

⁷ “Ba angil orung nga tał nge enjel endi ei, eim beli mił epi pup tumba kunum ele, Gos nge eim epi koi er pim epi ei, ni tor kindimba. Kindpi kin, nga eim nge ek ka ni tor kindilmin wumb ombu, eim ek ni ngurum ek ei, keimi tonu orum.”

⁸ Pe nga, tonu epin konu ele, ek endi ni tor kindrim ei, na nga piinj ni, ek nipi yi nirim, “Nim pukun kin, enjel endi, eim simb mong tundung ele, ep noł ele kambpi kin, nga eim simb mong taring ele, mani mei ele kambpi mołum enjel ei, eim angil ele, pipe kimbrii kembis endi ambilpi kin, puru nipi mołum pipe mon ei sinjii,” pa nim.

⁹ Kapli na pup kin, enjel ei, kii sip kin, eim pipe kimbrii mon pipe endi, angil ele salim ei, ngangli ninj. Nemb kin, nga eim ek yi nipi, na ngum, “Nim epi ei sikin nunjii,” pa nirim. “Nan kin, nim kirim ele, ak mak erpi kin, mek sinjii mił, yi ermba,” pa nirim. Ba nim gupu ele, mułang kin, ei singin ermba ei, piimi muł noł ei, singin enim ei mił, yi ermba,” pa nim.

¹⁰ Pe nga, na pipe kimbrii mon salim ei, eim angil ele, sip kin, nunj. Namb kin, piimi muł noł singin enim mił, yi singin eririm. Ba ekii se, na nop dumung kindamb kin, mer nam nge kirim tukrung ele ak mak erpi kin, mek simbii mił pirim.

¹¹ Pe nga eim ek yi nipi na ngum, “Nim nga Gos nge ek ka ei, ni tor kindkin kin, wumb pei ngokun kin, nga wumb tilap eipi eipi pei ngokun kin, nga ek eipi pim wumb, kanim kanim pei ngokun kin, nga king pei, ngunjii ku,” pa nirim.

11

Wumb Mił Epi Tał Ek Ni Tor Kindiłmbił

¹ Pe nga, na su simbii epi endi ngunjung ei, epił mił epi endi ngok kin, yi ninjing, “Nim tonu angkin kin, kapli nim Gos nge men tołmun ngii wumb kin, mołmun ei mił nga kułmał kałmin konu ele, su sinjii. Sikin kin, nga nim men tok mołumun wumb ei, kapli kemb tunjii ku.

² Ba nim men tołmun ngii pulpun ele, torung kung gui konu ele ei, su sinenjii mon. Nimbil erang konu ei, torung pii gii ninałmin wumb ei nge konu palim. Peng kin nga wumb ei, en enim

konu owundu ele kun ka wii Jerusalem konu konj ele, erik kin, kis monduk pangin kin, oi engki kapil kapli nga tal ei, kapli erngii.

³ Erik kin, nga nanim wu tal kin, dinga ngamb kin, nanim nge ek, ni tor kindngil. Kindkil kin, nga wumb tal ei, kon mil epi endi ngamb kin, alap mil telngil. Talkil kin, na nge ek ni tor kindkil kin, pangil pangil kin, 1,260 kunum pei pei opu ba.

⁴ Ele nge wumb tal, el elip ek ni tor kindngil ei, ond olip tap mil, nga dup alam tal mil ei ya mani mei ele Owundu eim kumb ele engim.

⁵ Angang kin, nga wumb kombur ok kin, wu tal kin, er kis mundmun ni enjing kin, kapli el elip gupu ele, dup tor opu molpu kin, opu orung wumb ei, top kis mundmba. Mondpu kin, keimi wumb kombur wu tal kin, er kis ermin nik enjing kin, kapli ele nge mendpil, wumb ei kulngii.

⁶ Kapli el elip dinga seng molmbul dinga ei kapli kupu mul ondu ngang kin, konu kumb tunermba kunum ei, el elip Gos ek ka ni tor kindinngil. Pe nga el elip, yi ku dinga palim ei, nol ei erangil kin, nol miyem mil tangpi omba. Pe nga el elip dinga salim ei, yi ku ya mani mei wumb epi kanim kanim ol embin tui ei, tonu opu kin, to kis erngil. Nga el elip noman ele, ol ombu ermbil ni piingil kunum ei, kapli erngil.

⁷ Pe nga el elip Gos ek ka ei, ni tor kind poru nikil, er molang kin, kapli nga epi kung simbi owundu endi, tukpu owundu sip pinalim ele, tonu tor wang kin, wu tal kin opu erngii. Erik kin, el elip to mani kindpi kin, to kundmba.

⁸ To kundang kin, el elip ngenj ei, konu owundu ele, tuk andlam ele pimba. Peng kin, nga el elip

nge Owundu ei, eim ond peri ele to kundnjung konu ele, el elip ngenj ombu molum; ba konu owundu ei ek ekin nipin kin, yi nilmin, 'Konu embe Sorom nin Eisip,' yi mił nilmin.

⁹ Yi mił erang, ngenj eipi eipi wumb nin, nga wumb tilap eipi eipi nin, ek kanim eipi eipi wumb nin, mei konu orung orung wumb ei, pei ok pendik kin, en enim ngenj ei keningii kunum tekliki, nga kunum tongnde mendpil poru nimba. Neng kin, nga wumb ei el elip ngenj ei kui tunenjing mon; ba kanik kin, wiik tok kindangin kin, pinjngil.

¹⁰ Pekil kin, mei mani ele wumb pei en enim, ka piik kin, wumb tal kulnguł ele nge, en enim ka ka piik kin golang nik kin, nga en enim epi ka kombur sipik kin, wumb pul ngok yi elmin. Yi elmin ei, nimbił erang ek ni tor kindilmbil wu tal el elip, mei wumb pei ngenj kumbii owundu ngołmbuł.

¹¹ Ba kunum tekliki nga kunum tongnde poru neng kin, kapli Gos eim nge molulum konj ei kindang opu kin, wu tal tonu enginjingil. Engangil kin, opu wumb pei ombu, wu tal tonu onjnguł ei, kanik kin, mund mong enjing.

¹² Erik kin, pe nga wu tal el elip molkuł kin, piinjngil ni, ek owundu endi tonu epin tor opu kin, el elip kin yi mił nim, "Ya tonu ele wel!" Nga el elip nge opu orung wumb kanik mulnjung ni, el elip kupu muł endi, se mengpi kin, tonu epin konu ele, tuk sipim.

¹³ Si pang kin nga kunum ele mendpil, konu kopu owundu endi tum ei, konu owundu tongnde endi topu erpi kin, kis mundum; ba angil orung

nga kapil kapli ei to kis enerim mon. Nga kunum ele mendpil, wumb 7,000 pei konu kopu ei erpi kin, to kundum. To kundang kin, wumb kombur eipi mulnjung wumb ei, en enim mund mong erik kin, Gos eim Owundu epin konu ele molum ei, eim embe ambil tonu kindnjing.

¹⁴ Kindik kin, pe epi ol embin tui owundu tal tonu om ei, poru nirim; ba piyei! Kunum aninga kopur opu pang kin, epi ol embin tui owundu nga endi tonu omba.

Enjel Angil Orung Nga Tal Nge Beli Mil Epi Tum

¹⁵ Pe nga angil orung nga tal nge enjel ei, beli mil epi pup tum. Tang kin, kapli ek owundu kombur tonu epin konu ele, tor opu kin, ek yi nirim, “Pe mani mei ele, tep erik erik, enjing dinga ei, akip sinim nge Owundu eim seng kin, nga eim se orung simba wu ei, Kraiss kin ouni, eim king kunum kunum minj tep erpi kin, molpu ba!”

¹⁶ Pe nga, men tolmun wu num engki tal nga kapil kapli en enim, king pel ele Gos kumb ele, molulmun wumb ei, kumb ele kan mani kanik kin, Gos kin men tok ngunjung.

¹⁷⁻¹⁸ Ngok kin, ek yi ninjing,
“Gos owundu mendpil! Nim dinga wii mendpil salim. Seng kin, nim pe molun, nga kumb ok nim molulun. Sin sinim ka piipin kin, nim kin ek ka ni ngołmun. Pe ninim nge dinga Owundu ei sikin kin, piikin kindkin kin, epi kanim kanim pei, tep enjii kongun pulngun mondkun elin. Pe nga, torung pii gii ninenjing wumb ei en enim, nim Gos kin noman ele, popul kis erang piinjing; ba Gos

Nim noman popu kis ei, wumb ei kin tonu olum. Opu kin, nga pe kulnjung wumb ei, en enim kos owundu piik kin, kumep sik erngii nge kunum ei, tonu olum. Pe nga ninim nge kongun wumb ei, nim ek ni tor kindilmin wumb nin; nga nim nge ol kun elmin wumb pei nin, nga wumb nim kin mandring molk kin, nim embe ambil tonu kindilmin wumb ei nin; nga wumb num nin, nga wumb kembis nin ouni wumb ei, nim kumep ka ngunjii. Pe nga, ya mani mei ele wumb ei, to kis enjing wumb ei, to kis enjii ku.”

¹⁹ Pe nga kapli, ek nik poru nengin kin, kapli Gos nge men ngii owundu ei, tonu epin konu ele molum ei, aki tunjung. Tok kin, pe nga, Gos eim ek dinga lo ek ei, tuk kindilmin ond kiyembi ei, eim men ngii tuk ele sim kenjing. Kanik kin, pe nga kumb kinangin er tilang erim. Erpi kin, nga gur gali neng kin; nga konu kopu owundu tum; nga konu kumb dindaming owundu top kin mani orum.

12

Amb Endi Kin Wembii Owundu Simb Angil Palim Ei Kin

¹ Jep ol owundu tonu epin konu ele tor orum. Opu kin, ei yi mil, amb endi molum amb ei, konu eni ei alap mil, ngenj ele telim. Talpi kin, nga eim simb mandring ele oi pirim. Peng kin, nga tonu eim peng ele, kor kanjip engki nga tal, tonu peng ele, peng kon mil mundrum. Mondpu kin, amb ei, eim kangil mundrum.

² Mondpu kin, nga eim kangil bul tang kin, eim ngenj kumbii dinga sipi kin, mengmba kunum ele mandi eririm. Erpi kin, eim ke dinga nipi kin, tor kindrim.

³ Kindang kin, nga jep ol owundu endi, epin konu peni ele tor orum. Opu kin, jep ol ei yi mił, wembii kundii owundu simb angil palim epi endi, tor orum. Orum wembii owundu ei, peng embil ei, angil orung nga tał pirim; nga girman engki pirim. Nga peng kon mił epi king mondułum epi ei, angil orung nga tał, tonu peng ele, endeim endeim ni mołpu poru nirim.

⁴ Nipi kin, nga wembii nge ei ele, ei sipi kin, kor kanjip kombur, owundu pirim kor kanjip ei, topu kindang kin, mani mei ele orum. Wang kin, kor kanjip tał kopur owundu mił, tonu epin konu ele pirim. Peng kin, wembii ei, eim amb kangil mengmba eririm, konu amb ei, eim kumb ele engim. Angpi kin, amb ei kangil mengpi, tor kindang kin, topu numba nge erpi mułum.

⁵ Mołpu kin, pe amb ni, kangi endi mengim ei, eim mei konu ele orung pei ei, eim dolu dinga ambilpi kin, wumb tep ermba. Erpi kin, pe kangil ei mam mengim; ba kangi ei sikir se mengk kin, orung sipik kin, Gos eim king peł mołum konu ele kindnjing.

⁶ Kindik kin, amb ei, eim si kindpi kin, tungu pupu kin, mei wii sim wumb mulenjing konu ele purum. Pupu kin, Gos eim amb mułmba nipi konu endi, er kun er sim konu ele purum. Pupu kin, konu ele, eim kuni ngok kin, kan kun erik se mułangin kin, kunum 1,260 opu ba.

⁷ Pe nga, tonu epin konu ele, opu owundu tonu

orum. Opu kin, enjel Maikel kin, eim nge enjel ok kin, ka wembii kundii owundu ei kin, opu enjing. Erik kin, nga ka wembii kundii owundu ei kin, eim nge enjel ombu kin, opu erik kin, to orung kindnjing;

⁸ ba enjel Maikel kin, eim nge enjel ombu kin, opu dinga erik molk kin, ka wembii kundii owundu ei kin, eim nge enjel ombu, to mani kindnjing. Yi erangin kin, ka wembii owundu kin, eim nge enjel kin, tonu epin konu ele nga mulenjing mon.

⁹ Mularik kin, nga ka wembii kundii owundu ei, epin konu ele to mani kindnjing. Kindik kin, ka wembii owundu ei, kumb ok mołum wembii embe Seisen, ei eim mei wumb pei kin, ek kend to ngopu elim pulwu mołum. Mołpu kin, nga ka wembii owundu ei kin, eim nge enjel pei ouni, to mani mei ele kindnjing.

¹⁰ Pe nga na nam piinj ni, ei epin konu ele, ek endi tor opu kin, yi nirim. “Pe sinim nge Gos eim sinim se orung sinim. Sipi kin, nga eim nge dinga ei, ya peni ele tor onum. Opu kin, pe Gos eim nge dinga king mołpu kin, sinim andan topu ngonum. Ngopu kin, pe eim nge kindim wu Kraisi ei, eim dinga sinim andan topu ngonum ku. Ngopu kin, nimbil erang wu kis Seisen eim, sinim nge enginjpini noł ei, ek nipi ngopu elim ei kos piipi elim. Erpi kin, pe ei eim, Gos eim kumb ele, epin, tinga, kunum kunum kos piilim; ba pe, eim epin konu ele, to tor kindangin kin, mei ele mani orum.

¹¹ Opu kin, nga sinim nge enginjpini noł, en enim nge dinga ei, kung siipsiip wal mił wu ei

eim Kraiss nge miyem ele, dinga sinjing. Sik kin, nga ek keimi ni tor kindnjing ele nge, en enim opu orung wu ei, to mani kindnjing. Kindik kin, nga eim en enim, Gos nge kongun ei erik puk kin, en enim mei ele ol ei, noman to piinenjing mon; ba wiik to mulangin kin, opu orung wumb ei, en enim to kundnjung.

¹² To konduk kin, tonu epin konu ele, wumb molk kin, no pek enmin wumb ei, en enim ka piingii. Ba ya mani mei ele kin, ep nol kin, wumb ei, en enim ei piik kin, kun erik mulngii! Molk kin, ol embin tui ei, enim kin tonu omba enim. Erpi kin, Seisen ya mani enim kin orum. Opu kin, nga eim noman kun pinerang kin, dup mił nop tonu orum. Nimbił erang eim piinim ei, eim nge kunum pei tangpi, simba pinałim.

¹³ Pinerang kin, pe nga, ka wembii owundu ei, eim noman to piinim ei, eim to mani mei ele kindnjing pim. Peng kin, pe nga, eim amb ei kangi endi mengim amb ei, eim bulun topu kin, se endrim.

¹⁴ Se endrim; ba Gos amb ei, eim kei du owundu kong tał mił ngang kin kapli eim bur ni pupu kin, mei wii salim wumb mulenjing konu ele purum. Pang kin, konu ele, eim kuni ngok kin, kan kun erik se mulangin kin, kung ngii tekliki nga tongnde om; ba ka wembii owundu ei, opu kin, tumbii ni ermba ei, eim kapli enermba mon.

¹⁵ Enarpi kin, nga ka wembii owundu ei, eim gupu ele, nol owundu mił, endi erang kin topu tor orum. Opu kin, ei erang to pupu kin, amb ei pum konu ele, ekii se purum. Pupu yi erang kin, amb ei, nol to simba ni eririm.

¹⁶ Eririm; ba mei ele erpi kin, amb ei paki turum. Tang kin, pe noł ei, ka wembii owundu gupu ele orum ei, mei eim gupu aki topu se, olt kindpi kin poru nirim.

¹⁷ Neng kin, pe nga, ka wembii owundu ei, eim amb ei kin, noman kis peng piyang kin, dup mił nopolu tonu orum. Opu kin, pe eim pupu kin, amb ei nge kingam noł kopur kin, opu ermbii ni piirim. Piipi kin, kingam noł ei pei en enim, Gos lo ek pei ekii silmin. Nga Jiisas eim ek ei, ni tor kindik kin, wumb ngok kin, en enim eim kin, ekii silmin.

¹⁸ Pe nga, ka wembii owundu ei, eim ep noł wer ele, angpi mułum.

13

Epi Simbii Tał Tonu Onjukul

¹ Pe na nam kenj ni, epi simbii owundu endi, mer ep noł ele, tonu opu kin, tor om. Opu kin, kung simbii ei, girman engki pim; nga peng embil angil orung nga tał pirim. Nga girman engki ele, king nge peng kon engki ele, tonu mułum. Mułang kin, peng ombu, embe kanim kanim mułum. Mołpu kin, embe ei pule yi mił, Gos kin ek buł ambilk kanim kanim nik, mundnjung.

² Monduk kin, epi kung simbii owundu ei, na kenj ni, eim ngenj kui wusii simbii owundu mił, 'lepa,' niłmin ei, mombuł mombuł nopolu pim. Pim simbii owumdu nge simb ele ei, ka owundu endi 'ber,' niłmin, ka simb ei yi mił pim. Pim kung simbii owundu nge gupu ei, yi mił epi kui wusii owundu kung endi, 'laiyon,' niłmin, ka ei gupu

yi mił pim. Peng kin, epi kung simbii owundu ei, ka wembii owundu ni, eim nge dinga ei, ni ngum. Ngopu kin, eim mołpu, king mił tep erim ka wembii owundu nge konu ele, nga epi ei, 'Nim molkun kin, tep erii,' nim; nga eim dinga owundu ei, epi simbii ei nga ngurum.

³ Ngopu kin, pe epi simbii ei, eim peng ambil endi to kundnjung; ba tunjung konu ele kis mołpu kin, erii erpi pim ei, nga kulii erpi kin, ka sim. Seng kin, mei ele wumb pei ei kanik kin, puku sik kin, noman ak to piik kin, epi simbii owundu ei kin, ekii sik punjung.

⁴ Puk kin wumb pei en enim ka wembii owundu ei kin, men tok erik, ngunjung. Ngok kin, nimbił erang ka wembii owundu ei, eim dinga ei, epi kung simbii owundu ei ngurum. Ngok kin, nga en enim yi ku, epi kung simbii owundu ei kin, men tok enjing ku. Erik kin, ei yi ninjing, "Wumb endi epi kung simbii owundu ei mił endi molałim mon. Nga wumb endi epi kung simbii owundu ei kin, opu ermba endi molałim mon ku.

⁵ Pe nga, Gos kan wiik tang kin, epi kung simbii owundu ei, gupu ele ek kanim kanim dinga nipi kin, nga Gos kin ek buł ambilpi ek kis nim; ek ei kis mendpił nim. Nipi kin, nga eim dinga owundu nga sipi, pepi pang kin, oi 42 opu purum.

⁶ Pupu kin, kung simbii owundu ei, eim gupu aki topu kin, Gos kin nipi kis mondpu kin, nga Gos eim embe kin, nga Gos eim no pepi mołum konu ele kin, nga tonu epin mołmun wumb ei kin, yi ku nipi kis mundrum.

⁷ Mondpu kin, nga Gos eim kanpi wiik tang kin, kung simbii owundu ei, Gos nge oł kun wumb kin

opu eririm. Erpi kin, Gos nge wumb kambpi mani kindang kin, top kindpi ei, eim dinga owundu sirim. Sipi kin, eim king mił tep erpi wumb tilap pei nin, nga mei orung orung wumb pei nin, nga ek kanim kanim palim wumb pei ei nin, nga ngenj kanim kanim palim wumb ei pei, king mił mołpu kin, tep eririm.

⁸ Erpi kin, wumb pei ya mani mei ele mołmun wumb ei, kapli epi kung simbii owundu ei kin, men tok erik ngołmun. Ngok kin, wumb ei, Gos kumna kin, mei eririm wumb ei, en enim embe ele, mer wumb konj kunum kunum mołumun nge pipe mon ele pinałim. Pinerang kin, pipe mon ei, kung siipsiip wał mił, wu ei Krais, eim to kundnjung ei nge mon.

⁹ “Enim piingii! Pe wumb nii endi kom pim kin, kapli ek ei kom se piingii!

¹⁰ Pe wumb nii endi, kan ngungii nge pim kin, kapli wu ei kan ngungii! Ngok kin, pe nga wu endi, wu eipi endi tui jik kin to kundum kin, kapli wumb tui jik sik kin, wu ei to kundngii ku. To konduk kin, pe nga oł kanim kanim yi nge tonu om kin, kapli en enim Gos nge oł kun elmin wumb ei, enim dinga angk molk kin, nga pii gii dinga nik kin, ambił gii nik mułngii!”

¹¹ Pe nga, na kenj ni, epi kung simbii nga endi mer mei ele, tonu tor orum. Opu kin, kung simbii ei, eim girman tał mułum ei, kung siipsiip wał girman tał, mił mułum. Mołpu kin, nga ek tengim ei, ka wembii owundu ei mił, ek tengim.

¹² Tangpi kin, pe epi kung simbii ei, nga ekii se tonu orum. Opu kin, ei eim epi kung simbii owundu kumb se om, epi kung simbii ei kin,

dinga owundu pei sirim. Sipi kin, dinga ei kin, eim kongun dinga eririm. Erpi kin, ei epi kung simbii owundu kumb se tonu orum nge, kumb ele eririm. Erpi kin, ekii se, tonu om epi simbii owundu ei, kongun dinga kind erpi kin, mei ele nin wumb pei erang kin, kung simbii kumb se tonu om ei eim kin, men tok enjing. Erik kin, epi kung simbii ei, okrii to kis erpi kin, to kundmba eririm; ba nga konj mo lum.

¹³ Mo lpu kin, pe nga epi kung simbii ekii se tonu om epi ei, jep ol owundu kis kanim kanim erpi kin, andan tum jep ol endi, yi mi l eim eririm. Erpi kin, nga wumb pei kumb ele, dup mi l endi erang kin, tonu epin tor opu kin, mani mei ele orum.

¹⁴ Opu kin, nga Gos eim epi kung simbii ei, kanpi wiik tang kin, jep ol owundu kanim kanim erpi kin, epi simbii owundu kumb se tonu om ei, eim kumb ele erpi kin, andan tum. Tang kin, ol kanim kanim ele eririm ei, eim mei wu amb pei, ek kend topu ngurum. Ngopu kin, wu amb ombu kin yi nirim, “Enim kapli, epi kung simbii kumb se ei kin, ond kin kel tok erik kin, eim embe ambil tonu kindngii! Kindik kin, epi kung simbii ei, ok tui tok kundnjung; ba nga opu konj mo lum.

¹⁵ Nga Gos eim kanpi wiik tang kin, kung simbii ei, eim pop kindang kin, ond mi l enjing epi ei, kung simbii mi l konj mo lpu kin, ek tengim. Tangpi kin, pe nga yi ku ond mi l kung simbii ei, eim erang kin, wumb kombur kung simbii mi l epi ei kin, men tunenjing kin, kapli wumb ei to kundmba.

¹⁶ To kondpu kin, pe epi kung simbii ekii se tonu om epi ei, yi erang kin, epi mon endi, angil

tundung erik min, nga endi mei embil ele erik kin, wumb pei yi enjing. Erik kin, ei embe pinerim wumb nin, nga embe pirim wumb nin, pei yi enjing. Erik kin, nga ku epi ei, pei sim wumb nin, nga epi pei sinerim wumb nin, nga wumb kongun wii elmin wumb nin, nga wumb mei embil ele kongun elmin wumb nin, ei pei, en enim mon ele, angil tundung min, nga mei embil ele, pimba nirim.

¹⁷ Nipi yi mil erang kin, wumb endi, epi kung simbii nge mon embe ele, mulerim kin, yi mil erang, kapli eim wumb ei kin, epi top enerngii mon. Nga eim epi, wumb top to erik kin, sinerngii mon ku.

¹⁸ Sinarik kin, sinim ek ei pii kun ermin! Nga wu endi noman ka pim kin, kapli wu ei, kung simbii nge mon ei beltmba. Beltpi nimbil erang, mon ei wumb embe mil palim ei, 666 mon embe yi mil palim.

14

Wumb 144,000 En Enim, Golang Konj Endi Ninjing

¹ Pe nga na nam kenj ni, kung siipsiip wal mil wu ei, Kraiss eim Saiyon komung ele engim. Angpi kin, nga wu amb 144,000 pei, eim kin tep to angk mulnjung. Molk kin, kung siipsiip wal mil wu ei, Kraiss eim nge embe nin, nga eim Arim nge embe ei, wumb en enim mei embil ele, Gos eim pulum.

² Pe nga, na nam piinj ni, ei tonu epin konu ele ek mil mu nipi kin, tor orum. Opu kin, ei nol owundu topu kin, mu nipi elim mil, yi eririm. Erpi kin, nga yi mil, konu gur gali owundu nilim

mił, yi nipi tor orum ku. Opu kin, nga epi mu nipi orum ei, piinj ni, ei giisa mił epi tangin kin, mu niłim mił, yi nirim.

³ Nipi kin, wumb ombu 144,000 en enim, Gos king owundu mołum konu peł kumb ele, golang konj endi nik kin, engnjing. Angk kin, en enim epi simbił kapil kapli konj mołum ombu nin, nga men tołmun wu num engki tał nga kapil kapli wu kei kumb ele angk kin, 144,000 pei, wumb ombu en enim, golang konj endi ninjing. Ninjing wumb ei, pei Gos eim mei ele wumb pei kin, sipi orung sirim. Sim wumb ei mendpil, golang konj endi ei piik kin, nik enjing; ba nga wumb eipi endi, golang ei piik kin, nik enerngii mon.

⁴ Pe nga wumb ombu en enim, amb ambil kin, ol kis penj mułum ol ei, endi enenjing wumb ei, en enim ol kun ka mendpil erik mulnjung. Mulnjung wumb ei, kung siipsiip wał mił wu ei, Kraıs eim bii ni piipi pulum konu ei, wumb ei en enim, ekii sik pulmun. Pulmun wumb ei, Gos eim mei ele wumb pei kin, sipi orung sirim. Sim wumb ei, Gos kin, eim kung siipsiip wał mił wu ei Kraıs eim nge tilap kumna ei, sipi orung seng mołmun.

⁵ Mołmun wumb ei, en enim ek kend endi, gupu ele tor onalim mon. Nimbił erang, en enim Gos king peł kumb ele, ol kun pinalim ol ei, endi pinalim mon.

Enjel Tekliki

⁶ Pe nga nanim kenj ni, enjel nga endi epin konu ele tonu kupu mandring ele, bur ni purum. Pang kin, ek ka kunum kunum pepi ba ek ei, ya mani mei ele wumb epi mulnjung ei, nipi ngumba nge

sipirim. Sipipi kin, ei konu orung orung pei nge wumb nin, nga wumb tilap endeim endeim nin, nga ek kanim kanim endeim endeim nge wumb nin, nga wumb ngenj eipi eipi pei, nipi ngumba.

⁷ Ngopu kin, eim wii dinga topu yi nirim, “Enim Gos eim ekii sik kin, nga eim embe ambil tonu kindngii! Nimbił erang, Gos eim mei ele wumb kanim kanim kos piipi kin, mok topu ermba kunum ei, tangpi salim. Seng kin, enim Gos eim kin mong gopsing pii polk kin men tok erik ngungii. Nimbił erang Gos ei eim tonu epin konu ele nin, nga ya mani mei ele nin, nga ep noł ele nin, nga noł kułup to tang punum ei, Gos eim pei eririm.”

⁸ Pe nga, enjel endi kumb se pum enjel ei, ekii sipi, opu kin, ek yi nirim, “O Bapilon konu owundu ei, bok topu mani punum; keimi eim bok topu kis elim. Konu owundu ei erang kin, wumb tilap pei ei, amb ngunduk enmin oł ei, andan tang kin, dinga pepi pulum ei yi mił, eim wumb pei, noł wain dinga mił pulum noł wain ngang kin nunjung.

⁹ Pe nga, enjel endi nga, enjel tał punjnguł konu ele ekii se opu kin, ek dinga kindpi yi nirim. “Pe wumb nii endi, eim epi kung simbii ei kin, eim ond mił enjing gos ei, endi er mundnjung epi ei kin, men tok erik kin, nga mon epi mei embił min, angil tundung ele erik kin, kapli wumb ei eim, Gos nge noł wain ei numba.

¹⁰ Numba noł wain ei, Gos eim nge popuł kis ngumba. Ngopu kin, nga Gos eim noł wain ei noł kin, si ende kindpi kin, ngunerim mon. Ba Gos eim noł wain dinga ei, popuł kis mendpił mił,

bein topu kin, kumep kis ngumba. Ngopu kin, wu ei noł wain ei numba wumb ei, kaplı Gos nge enjel nin, kung siipsiip wał mił wu ei Krai eim kin mułngii konu kumb ele, dup nok mułngii. Molk kin, ei kom ku muł er mołum ele, nok mułngii.

¹¹ Molk kin, pe dup nang kin, dup eskił ermbe ei wumb ngenj kumbii kis ngumba ei, tonu kunum kunum minj pupu kin, mułmba kunum ei, wii mułngii ei, tangpi kin, emii pepi enermba mon. Enarpi kin, nga wumb ombu epi kung simbii kin, ond mił epi enjing gos kend endi kin, men tok erik ngunjung. Ngunjung wumb ei, mon embe sik enjing wumb ei, kunum kunum dup konu ele kumbii kis singii.”

¹² Yi mił erang, oł embin tui ei nge, tonu om kin, kaplı Gos nge oł kun ka elmin wumb ei, dinga angk kin, Gos nge lo ek ei ekii sik kin, nga Jiisas kin pii dinga nik kin, er mułngii!

¹³ Pe nga na piinj ni, tonu epin konu ele ek endi tor opu kin, yi nirim. “Nim mon yi pulnjii” nirim. Nipi kin, “Wumb kombur pe koltmun wumb nin, nga kułngii wumb ei, Jiisas nge kongun elmin wumb ei, en enim ka piingii! Keimi yi ka piingii!” Gos Gui Ka yi nim, “Wumb en enim kongun dinga enjing ei, si kindik kin kor mułngii ei, en enim kongun dinga erik kin, kor mułngii! Nimbił erang en enim oł kun ka enjing oł ei, en enim kin epin konu ele ekii se tonu ołmun.” Oł kun ka enjing oł ei, Gos epin konu ele mołum ei, eim oł ei, ni piimba.

Ya Mani Mei Ele Kuni Poł Tonum Kunum Si Kułou Tungii

¹⁴ Pe nga na kenj ni, konu kupu kuru ele, wumb miɬ, epi endi multum ei, wu miɬ endi multum. Multum wu ei, ku gol king peng kon ei miɬ, endi peng ele mondpu kin, nga tui jik endi, angil ele ambilpi mulum.

¹⁵ Mulang kin nga enjel endi, men toɬmun ngii ele, si kindpi anda pupu kin, wii dinga top kin, kupu kuru ele multum wu ei kin, yi nirim. “Nim tui jik sikin kin, mei ele kuni poɬ topu moɬum ei, sikin kin, kuɬou tunjii. Nimbiɬ erang ya mani mei ele kuni poɬ top moɬum ei, tengnjii kunum salim.”

¹⁶ Yi miɬ erang, wu endi, tonu kupu kuru ele multum ni, ei eim tui jik ambilpi sipi kin, kuni poɬ tonum kuni ei, tami topu sirim. Sim kuni ei, mei ele pei se kuɬou turum.

¹⁷ Tang kin, nga na kenj ni, enjel endi, Gos men toɬmun ngii tonu epin konu ele tor orum. Opu kin, ei eim yi ku tui jik endi ambilpi multum.

¹⁸ Mulang kin, nga enjel endi, kuɬmaɬ kaɬmin konu ele, si kindpi kin tor orum. Orum enjel ei, eim dup tep ermbe nge dinga pirim. Peng kin, ei eim wii dinga topu kin, enjel endi, tui jik endi ambilpi multum enjel ei kin, yi nim. “Nim tui jik ei, sikin kin, nim na mani mei ele, ond mong wain poɬ topu moɬum ei, tami tokun kin, kuɬou tunjii. Tunjii kuni mong ei, poɬ topu poru nirim.

¹⁹ Yi miɬ erang, enjel ei, eim tui jik miɬ epi endi, mei ele kupis kapis nim. Nipi kin wain mong tengim ei sipi kin, kuɬou tum. Topu sipi kin, wain mong teningii elmin konu ele, olup to kindim. Kindpi kin, ei yi miɬ Gos nge popuɬ kis owundu simba nge konu ele kindim.

²⁰ Kindang kin, Gos nge popuł kis owundu erang kin, wain mong teningii elmin konu ele, konu owundu torung konu ele, ambil sii tum. Sii tang kin, wain mong miyem si tołmun konu ele, noł kui owundu mił, pupu kin tor orum. Opu kin, miyem ei, su 200 mił konu turii mendpił pang kin, su angil orung mił mur sirim.

15

Enjel Angil Orung Nga Tał, Oł Embin Tui Kis Ele Angil Orung Nga Tał Embilnjing

¹ Pe nga jep oł owundu mendpił endi, tonu muł ele tor wang kenj. Kenj ni, Gos nge enjel angil orung nga tał en enim, oł embin tui owundu angil orung nga tał ei, wumb to kis ermba nge sik kin, tu wunjung. Tu wangin kin, oł embin tui ei minj mendpił, poru neng ei, Gos popuł kis owundu ei, poru nimba ku.

² Pe nga na kenj ni, epi tor om ei, ep noł owundu kirapi mił, epi ele dup se ende kindik kin, enjing. Erik kin, na kenj ni, wumb opu erik kin, kung simbii owundu kin, eim ond mił epi enjing ei kin, nga eim embe mon pulnjung epi ei, wumb to mani kindnjing. Kindik kin, wumb ombu en enim, ep noł kirapi mił, pim konu wer ele angk mulnjung. Molk kin, Gos giisa mił epi ei ngang kin, wumb ei ambilk mulnjung.

³ Molk kin, Moses Gos nge kongun wu, golang nilim golang ei kin, kung siipsiip wał mił wu ei Kraisi ei eim nge golang ninjing. Nik kin, golang ei yi mił ninjing.

“Owundu, Gos Dinga Owundu palim. Nim en ol kanim kanim ombu ol ei, owundu ka wii mendpil palim. Nim wumb konu orung orung molmun wumb ei, king owundu molun. Nim ol kanim kanim elin ol ei, keimi, nga kun ka mendpil palim.

⁴ Owundu wumb pei nim kin mandring molk kin, nim embe ambil tonu kindngii! Nimbil erang nim mendpil, ol kun ka minj elin nge pulwu molun. Wumb konu orung orung mul ol ele molmun wumb ei ok kin, enim embe ambilk men tok erik ngungii! Nimbil erang, nim ol kun ka minj elin ol ei, peni ele tor wang kin wumb pei kaninmin.”

⁵ Pe nga ekii se, na kenj ni, Gos nge men tolmun ngii mil konu ele Gos molulum palting konu ka wii mendpil tuk molpu kin epin konu ele salim ei, aki owundu tang kin, kenj.

⁶ Pe nga Gos nge enjel angil orung nga tal ei, Gos nge men tolmun ngii mil konu ele, en enim ol embin tui owundu angil orung nga tal ei sik kin, anda onjung. Ok kin, en enim konduk kuru ka wii tilang erim konduk ei, kindik kin, nga ku gol ond kinemb mil endi tunjung epi ei, en enim pepil ele, kan kulk pendnjing.

⁷ Pendik kin, nga epi kapil kapli konj molulumun epi ele, endeim molpu kin, enjel angil orung nga tal mulnjung konu ele enjel ei, ku gol ming ombu, angil orung nga tal ngurum. Ngang kin, Gos eim kunum kunum konj molulum pulwu ei, eim popul kis owundu ming ombu, piki topu pirim.

⁸ Peng kin, nga Gos nge tilang owundu ka wii kin, eim noman dinga owii ei erang kin, Gos men tolmun ngii mil konu ele, dup eskil mil epi ei, piki

topu pirim. Yi mił erang kin, wumb endi, Gos men tołmun ngii mił konu ele, nirik onermba mił pirim. Pirim, kunum ele, enjel angil orung nga tał, en enim oł embin tui owundu angil orung nga tał ambilk kin, poru nimba kunum ei, kapli poru nirim.

16

Gos Eim Nge Popuł Kis Ei, Ya Mani Mei Ele Wumb Kin Tonu Omba

¹ Pe nga na piinj ni, ek nipi, wii dinga topu kin, men tołmun ngii owundu ele, tor opu kin, enjel angil orung nga tał ngurum. “Enim puk kin, Gos nge popuł kis ei, angil orung nga tał nge ming ei sipik kin, mani mei ele wumb mołmun konu ele bein tei!” a nirim.

² Neng kin, kumb se enjel endi, eim opu kin, Gos nge popuł kis ming ei, bein topu kin, mei mani ele kindim. Kindang kin, erii ni, erii dinga kis ei, wumb kung simbii nge mon embe pim wumb ei nin, nga wumb ond mił epi erik, men tok ngok enjing wumb ei kin, erii kis ei, wumb ei kin tonu orum.

³ Wang kin, nga enjel tał ei, eim Gos nge popuł kis ming ei, bein topu kin, mani ep noł ele kindrim. Kindpi kin, nga noł ei, eim wumb kulii miyem mił, tonu orum. Wang kin, nga epi kanim kanim mer ep noł konj mulnjung epi ombu ei, pei kolk kin, poru ninjing.

⁴ Nik kin, nga enjel tekliki nge enjel ei, eim Gos nge popuł kis ming ei, bein topu kin, mer noł ele nin, nga noł pirpir om konu ele kindrim. Kindang kin, ei nga miyem mił, topu kin, tonu orum.

⁵ Pe nga na piinj ni, enjel endi, eim no! ele tep elim enjel ni, ek yi nirim, “Gos nim wumb kos piikin, ngo!un elin ei, o! kun ka pa!im mi! elin. Nim o! kun ka wii mendpi! er mo!o!un; nga nim ok mo!o!un nin; pe mo!un ku.”

⁶ Yi mi! erang kin, wumb en enim Gos nge o! kun ka elmin wumb nin; nga Gos epi ekii se tonu omba piik ni!min wumb ei, to kundangin kin, miyem bein tok kindnjing. Kindik ei yi mi! peng kin, Gos nim no! pirpir miyem tonu om miyem ei sikin kin, wumb kis ei ngan kin, nungii. Nungii ei, en enim kumep kis kun si!min!”

⁷ Pe nga, na piinj ni, tonu ku!ma! kalilmin konu ele, ek endi ni tor kindpi kin, yi nirim. “Owundu Gos, nim dinga owundu pa!im! Keimi, nim kos piikin nikin elin ei, ei am keimi kun ka elin,” pa nim.

⁸ Pe nga, enjel kapil kapli nge enjel ei, eim Gos nge popu! kis ming ei, eni ele, bein topu kindrim. Kindang kin, Gos eim kanpi, wiik tang kin, eni ei, wumb dup dinga mi! nurum.

⁹ Nang kin, eni dup ei, mu! owundu eririm. Erpi kin, wumb ei, nopo kis mundrum. Mundang kin, wumb ei, Gos nge embe ek bu! embilnjing; ba Gos nge dinga ei, kapli o! embin tui kis ei, to mani kindilang; ba en enim noman ele, to ak tunarik kin, Gos nge embe ambil tonu kindnenjing mon.

¹⁰ Pe nga enjel angil orung nge enjel ei, eim Gos nge popu! kis ming ei, kung simbii nge king pe! ele, bein topu kindrim. Kindang kin, wumb kung simbii nge, ek ekii sik mandring puk mulnjung wumb ei, konu emii pirim. Peng kin, Gos nge

kumep kis wumb ei sinjing. Sik kin, en enim gupu anmbil kongk mulnjung.

¹¹ Molk kin, nga en enim tonu epin konu ele Gos kin ek ngok enjing. Erik kin, nimbil erang en enim ngenj kumbii sik kin, nga ngenj erii erpi erim konu ele, en enim ol yi mil enjing; ba en enim ol kis enjing ol ei, bul ngok si kindnenjing mon.

¹² Si kindnarik kin, nga enjel angil orung nga endeim ei, eim Gos nge popul kis ming ei, nol owundu, 'Yupresis Nol,' nilmin nol ele, bein topu mani kindrim. Kindang kin, nga nol ei, eim jenjip kep er poru nim. Ol yi mil erang kin, wu king kopur, al eni tonu olum ele, omba nge er kun eririm.

¹³ Erpi kin, nga na kenj ni, gui kis tekliki ei, dok mil ei, mer ka wembii kis nin, kung simbii owundu nin, ek kend ni tor kindilim wu epi ei nge gupu ele, gui kis dok mil, tor onjung.

¹⁴ Onjung gui kis epi ombu, en enim gui kis mendpil. Nga en enim jep ol ei nge, kanim kanim elmin. Erik kin, pe gui kis tekliki en enim, tor ok kin, king konu mei ele orung orung pei, puk kin, se ende kindik kin, Gos Owundu noman dinga ei, owundu peng kin, kunum owundu tonu omba kunum ele, wang kin, owundu erngii.

¹⁵ "Piingii! Na Jiisas waning wu mil, kapli orung ombii. Op kin, wumb nii endi, eim or pinarpi kin, nga konduk kun ka kindpi kin, nga eim ngenj ele, wii endnermba. Endnarpi kin, kapli eim wumb eipi kin singambil sinarpi kin, yi erpi endim kin, kapli eim ka piipi mulmba."

¹⁶ Pe nga, gui kis tekliki en enim, king ombu

si ende kindik kin, Eipru ek endi embe, ‘Ar-makeron,’ nilmin konu ele, kulou tunjung.

¹⁷ Kulou tok kin, nga enjel angil orung nga tal nge enjel ei, eim Gos nge popul kis ming ei, bein topu kin, konu pop ele kindrim. Kindpi kin, nga ek endi, tonu king pel ele molpu kin, men tolmun ngii owundu mił konu ele, ni tor kindpi kin, yi nirim. Nipi kin, kapli, ol ei poru nirim,” pa nim.

¹⁸ Neng kin, nga konu kumb kinang erpi kin, tilang erpi kin, ek tengim. Tangpi kin, ei konu gur gali nipi kin, nga konu kopu owundu topu kin, mei olup olup eririm. Erpi kin, nga wumb er mundrum kunum ei, konu kopu endi, yi mił ok, tunalim mon. Ba kunum ele, konu kopu owundu kis mendpil topu kin, mei pei olup olup eririm.

¹⁹ Erang kin, nga konu owundu Bapilon ei, tuk gurpu kin, konu tekliki mił seng kin, wumb mulnjung ei, to kis erpi kin, nga konu owundu mei ele orung orung pei to kis eririm. Erpi kin, Gos eim Bapilon ni, konu owundu ei piirim. Piipi kin, ol yi erang kin, nol wain mer nol nolmun ming ele multum. Multum nol wain ei, Gos nge popul kis ei, Bapilon konu owundu ele, nok poru ninjing.

²⁰ Poru nik kin, nga konu kembis kembis ombu pei am purum. Pang kin, nga konu komung pei pupu kin, poru nimba ku.

²¹ Poru neng kin, nga konu kumb dindaming owundu ombu, embin elim ei kopii kon owundu mił, dindaming endeim endeim ni, embin yi mił eririm. Erpi kin, nga tonu kupu mul konu el, mani opu kin, wumb mulnjung konu ele orum. Opu kin, nga wumb en enim, Gos kin ek ngok kin,

ek kis ninjing. Nimbil erang, dindaming owundu ombu, mani konu ele, wangin kin, am ol embin tui kis owundu mil, tonu opu kin, wumb pei to kis eririm.

17

Ol Kis Elim Amb Ei Kumep Kis Silim

¹ Pe nga enjel angil orung nga tal nge enjel endi, ming endi ei ambilpi sipi kin, na kin opu kin, ek ekin topu kin, yi mil nirim. Nipi kin, “Nim ya wan kin, na nim amb wakin ol kis elim amb mil, Bapilon konu owundu ele, nol pei ele molum amb ei, eim kumep kis owundu simba nge elim. Erpi kin, ol ei nge, na nim kin andan top kin, ngumbii end.

² Erip kin, nga ya mani mei ele, wu king kopur pei, amb mil Bapilon konu owundu ei kin, ol kis kanim kanim ombu, eim kin enjing. Erik kin, nga wumb ya mani mei ele, konu orung orung wumb pei, en enim amb ei kin, ol kis enjing ku. Erik kin, nol wain mil, nok kin, wulu mil pang kin, en enim noman ele ol kis pei yi erik mulnjung.

³ Molk kin, pe Gos nge Gui Ka ei, na kin dinga ngopu kin, na si mengpi kin, wumb mulenjing wii sim konu ele sipilim. Si pang kin, pe na kenj ni, amb endi, eim tonu kung simbii kundii endi, pim konu ele multum. Molpu kin, nga kung simbii kundii ei, eim mon embe kanim kanim ei, eim ngenj ele, piki topu multum. Multum mon kanim kanim ei, Gos kin ek bul ambilpi mundrum. Mundum kung simbii ei, eim nge peng ei angil orung nga tal pirim; nga girman ei nge, engki pei pirim.

⁴⁻⁵ Peng kin, nga amb ei, eim konduk kundii mendpił nin, kundii mił king kindiłim endi kindpi kin, nga ku gol mił epi ei kin, nga kom ku ka wii nin, nga biis ka wii ka wii ei, ku owundu pulum ku epi ombu ei kin, ngenj ele tałpi pendrim. Pendpi kin, nga amb ei, eim angil ele kenj ni, noł ming endi ku gol kin, oł kis kumun ngum epi ei, Gos ningil ele, pei piki topu pirim. Pang kin, nga oł kis penj nin, oł kis wu amb ngunduk elmin oł ei, ming ele piki topu pirim. Peng kin, amb ei eim mei embil ele, mon endi poł pendim pirim. Pirim mon ei, ek ekin endi pirim. Pirim mon ei yi mił, Bapilon konu owundu ele amb ei, oł kis mam arim pendpi elim. Erpi kin, nga oł kis ei, amb ei wumb kin, mei konu ele orung orung pei, mam arim pendpi kin oł kis owundu elim.

⁶ Elim amb ei, eim Gos nge wumb to kondpu kin, nga Jiisas kin pii gii nik kin, eim ek ni tor kindik enjing wumb ei, to kundrum. To kondpu kin, nga amb ei, wumb ombu nge miyem nopu kin, wulu pang kin multum. Mułang kin, na oł ei kanip kin, puku sip kin, tungu enj muls.

⁷ Ba pe nga, enjel endi, na kin kii sipi kin yi nirim, “Nimbił erang nim noman embin tokun piin? Kapli na nim kanip kin, epi koi er palim epi ei, pule nip kin, nim ngumbii end. Erip kin, ei amb oł kis er andiłim ei nge, ek pule nimbił end. Erip kin, nga kung simbił epi ei nge, peng embil ei angil orung nga tał; nga girman epi ei nge, engki pei palim epi simbił ei, eim amb ei sipirim.

⁸ Si pang kin, nga kung simbił epi ei, nim kan epi ei, eim kunum ok endi, eim konj multum. Ba pe eim molałim. Mularip kin, ekii se, sip

pinalim tukpu ele, si kindpi kin, tor opu kin, tonu omba. Opu kin, kung simbii ei, am ba. Pang kin, pe wumb kombur en enim, ya mani mei ele, mulnjung wumb kopur, Gos mul mei eririm kunum ei, eim wumb embe, mon mił epi kunum kunum konj mołum ei, pulerim wumb ei, en enim kung simbii mił epi ei, kanik kin, en enim noman embin to piingii. Nimbil erang ok, kung simbii mił epi ei multum; ba pe molałim. Mularpi kin, nga ekii se, tonu omba.

⁹ Wang kin, kałpi pe wumb nii endi, eim noman ka pim kin, eim kapli epi ei piipi kin, kun ermba. Erpi kin, nga peng ei angil orung nga tał ei, yi mił komung owundu angil orung nga tał pirim. Peng kin, nga amb ei, eim komung angil orung nga tał pim konu ele, tonu multum.

¹⁰ Mołpu kin, nga ei yi mił ku, peng angil orung nga tał ei, ei yi mił, king angil orung nga tał mił, andan tołum. Tang kin, king angil orung am puk kin, poru ninjing. Nik kin, nga king endi pe mołum. Mołpu kin, nga king endi, tonu onerim mon; kołul enim. Erang kin, ekii se tonu omba kunum ei, eim kunum aninga kopur mołpu kin, poru nimba ku.

¹¹ Yi mił, pe nga kung simbii ei, ok multum; ba pe eim molałim mon. Mularpi kin, kung simbii ei, angil orung nga tekliki mił king ei, angil orung nga tał nge king ende mił mulnjung; ba pe king ei, am pupu kin poru nimba.

¹² Nipi kin, nga kom girman engki ken ei, yi mił king engki mił, ba en enim king nge dinga ei sinenjing. Sinarik kin, nga ekii se, en enm kung simbii kin ouni, king nge dinga ei singii. Sik molk

pangin kin, king engki ei, eni aninga kopur king, kung simbii kin ouni mulngii.

¹³ Molk kin, king engki ei noman ende sek mulnjung. Molk kin, nga en enim nge dinga nin, noman dinga ei, en enim kin pirim. Peng kin, en enim nge dinga ei, kung simbii ei ngunjung.

¹⁴ Ngok kin, king engki nin, kung simbii ei, kung siipsiip wał mił wu ei, Krai eim kin opu erngii. Erangin kin, kung siipsiip wał mił wu ei, Krai ei eim kung simbii nin, king engki ei, to mani kindmba. Nimbił erang kung siipsiip wał mił wu ei Krai ei, eim wumb owundu nge Owundu mołum. Mołpu kin, nga eim mei wumb king pei ei nge king mołum. Mołpu kin nga wumb eim kin molk kin, eim nge ek ekii sik elmin wumb ei, eim nge wumb nipi mondrum; nga wumb ei eim ek keimi ekii sik elmin wumb ei, kung siipsiip wał mił wu ei Krai kin, tep tok opu enjing ei, dinga kindik enjing.

¹⁵ Erik kin, nga enjel ei, eim ek yi ku nipi kin, na ngurum. Ngopu kin yi nim, “Pe noł ei, nim kan noł ei, amb oł kis elim amb mił ei, eim tonu mołum noł ei, wumb mei konu ele orung orung wumb nin, nga tilap eipi eipi pei kułou tok mołmun wumb nin, nga wumb ngenj eipi eipi nin, nga ek kanim kanim pim wumb ei, kułou tok mołmun.

¹⁶ Molk kin, pe girman engki ei king engki mił epi ei, nim ken ei kin, nga kung simbii epi ei kin, se ende puk kin, amb oł kis elim amb mił, konu owundu ei kin, kis piik kin, opu orung erik ngunjung. Ngok kin, pe en enim amb mił ei, eim to kis erik kin, eim epi konduk nin, epi ei to piltan tok kin si kindngii. Si kindik kin, nga en enim

amb ngenj ei nok kin, nga ngenj sik kin, dup konu ele kelngii.

¹⁷ Kalk kin, yi mił pe, Gos eim erang kin, en enim noman tuk ele mułang kin, noman ende sek kin, Gos eim noman ele piim mił oł ei mił, erik tonu kindnjing. Kindangin kin, oł endi enjing ele, kung simbii mił epi ei, en enim noman dinga ngangin kin, tep elim. Yi er mułangin kin, nga Gos nge ek nirim mił, keimi tonu orum.

¹⁸ Opu kin, nga amb ei, nim ken amb mił ei, Bapilon konu owundu mił seng kin konu ya mani mei ele, konu orung orung wumb nge king eim tep elim.

18

Bapilon Konu Owundu Kis Mołpu Kin Poru Nim

¹ Pe nga ekii se, na kenj ni, enjel nga endi, ei tonu epin konu ele tor opu kin mani orum. Opu kin, nga ei eim noman dinga owundu mendpił pirim. Peng kin, eim tiłang ka wii ei, ya mani mei konu ele pei tiłang eririm.

² Erpi kin, nga eim ek dinga nipi yi nirim, “Nga Bapilon konu owundu ei, mani pupu kin, kis mołpu kin, si kindrim. Si kindang kin, Bapilon konu ei, gui kis kin, kun ka pinałim oł ei, piki topu multum. Mołpu kin, nga gui kis penj mułum nin, nga kei kis penj mułum nin, kei kis mendpił ei, pei eim kin mołmun.

³ Molk kin, nimbił erang konu orung orung wumb pei, Bapilon konu owundu ele kin, oł kis kanim kanim enjing ei yi mił, en enim Bapilon konu ele kin, noł wain dinga mił ei nunjung. Nok kin, nga ya mani mei ele wu king ei, eim amb

oɔ ka elim amb ei kin, oɔ kis elmin oɔ ei, ouni ni enjing ku. Erik kin, nga ya mani mei wumb kongun kanim kanim elmin wumb ei, amb eim kin kongun yi erik kin, ku pei sik kin kongun owundu erik kin, oɔ kis kanim kanim yi enjing.

⁴ Erik kin, nga na piinj ni, ei tonu epin konu ele, ek eipi endi yi nirim,

“Na nge wumb, enim amb oɔ kis elim amb miɔ konu owundu ei kin, si kindik kin, tor wei! Mon pim kin, enim oɔ kis elim amb ei kin, oɔ kis erim ei, yi ku erngii. Nga mon pim kin, enim amb eim nge oɔ kis erim ele nge, enim kumep kis singii.

⁵ Yi miɔ, eim oɔ kis elim oɔ ei nge, am ei tonu pupu kin, epin konu ele miɔ, kapli er palim. Peng kin, nga Gos amb ei, eim oɔ kis kun pinerim oɔ eririm ei, Gos piilim.

⁶ Yi miɔ nga, amb ei, eim oɔ kis elim miɔ, enim yi miɔ ku, kumep kis orung kindik kin, ngungii. Ngok kin, nga eim oɔ kis kanim kanim pei, se ende kindpi, erim ei, yi miɔ ku, enim eim kin kumep kis ei, pei se ende kindik kin, eim kin ngungii ku. Ngok kin, puɔ ei yi miɔ, eim noɔ wain dinga kis sipi kin tengingii erim yi miɔ, enim eim kin kumep kis ming ele, tengingii erik kin, noɔ wain dinga kis miɔ ngangin kin, numba.

⁷ Nopu kin, nga amb ei, eim embe ambil tonu kindpi kin, nilkeng sipi kin, oɔ kis kanim kanim pei elim. Yi miɔ ku, enim eim kin ngenj kumbii kis owundu ngungii. Ngok kin, kapli eim oɔ kis erpi kin, nilkeng sim miɔ ngungii. Ngok kin, enim eim kin erangin kin, ngenj kumbii pei sipi kin, ke dinga nimba. Nipi kin, eim noman tuk ele eim

yi ni piilim. ‘Na nam kuin mołup kin, kuin peł ele moł,’ yi ni piilim. ‘Piipi kin, nga na nam amb endi, wam kułang kin, wii mołum ei, yi mił mulermbii. Mularip kin, ele nge, noman embin ei, na kin tonu onerang kin, na ke ninermbii mon,’ pa yi nirim.

⁸ Nipi kin yi mił erang, oł embin tui kanim kanim pei eim kin kunum endeim tonu omba. Opu kin, oł embin tui ei, wumb pei kułangin kin, wumb pei ke dinga wii nengin kin, nga kuni owundu simba. Seng kin, ekii se dup owundu kis, Bapilon konu owundu pei nopu kin, poru nimba. Yi mił, Gos Owundu ei, eim dinga owundu kis pałim ei, Bapilon konu owundu ele, kumep kis ngopu kin, kos piipi kin, mok topu ermba.”

⁹ Pe nga, ya mani mei ele wu king ombu, amb ei kin oł kis erik kin, nga king wu ombu, en enim nilkeng kanim kanim sik kin, elmin. Erik kin, yi mił king wu ombu, amb ei, konu owundu Bapilon ei, dup nopu kin, eskił erang kin, kanik kin, ke nik kin, pepił ele kepii tok kin, yi elmin.

¹⁰ Erik kin, nga amb ei, ngenj kumbii owundu kis seng kin, en enim mund mong erik kin, en enim konu turii ele angk kin, yi ninjing. “Sin kaimb siłmin, Bapilon konu owundu ei, sin kaimb siłmin. Nim konu owundu kis dinga salim. Seng kin, nim eni endeim mendpił ei, nim oł kis en ele nge, kumep kis nim kin tonu orum.”

¹¹ Pe nga, ya mani mei ele wumb, kongun owundu erik kin ku nin epi pei sik erik kin, mołmun wumb ei, amb ei nge piik kin, ke nik kin, noman embin tang kin, piik mołmun. Nimbił erang wumb en enim nge epi ka ei nge, amb ei nga top enermba mon.

12-13 Enarpi kin, nga wumb nii endi, eim kapli ku gol ni, ku silpa nin, kom ku ka wii ei nin, nga kom ku mił epi endi, biis mong ku tonu pendik kin, singii epi nin, nga konduk kuru ka wii nin, nga konduk kundii mił, kanim kanim ei nin, nga konduk ka wii mendpił ei nin, nga ond kanim kanim mur ka wii tołum ond ei nin, nga epi kanim kanim pe ombu, kung elepenj girman sik elmin ei nin, nga ond ku owundu top elmin ond ei nin, nga kapa nin, nga ain nin, nga kom ku mon sałilim ku ei nin, epi singin mur ka wii tołum epi tał, kuni ele kindilmin ei nin, nga dup kilangin nupu kin, mur ka wii tołum epi ei nin, nga kanim kanim kopung mur tołum nin, nga mur ka wii tołum epi ei nin, noł wain nin, nga kuni kałilmin kopung nin, nga kuni plawa nin, kuni wiis nin, nga kung kou nin, nga kung siipsiip nin, nga kung os nin, kung os keris nin, epi ko wuk sipik kin, kongun wii elmin wumb nin, epi ombu pei yi kapli top er nga sinerngii mon!

14 Nga kongun owundu erik kin, ku owundu siłmin wumb ei, amb eim kin ek yi ninjing, “Nga epi ka kanim kanim nim simbii ni piikin kin, noman to piinjii epi ei, nim sinenjii mon; am ba. Pang kin, nga epi kanim kanim pei ku tonu pendik kin, sin epi ei nin, nga epi ka wii ngenj moke en epi ei, am pupu kin, poru nirim. Nipi kin, nga wumb nim kin, epi ei ngenj ele peng kin, kinerngii mon!”

15-17 Kinarik kin, wumb ombu en enim kongun owundu erik kin, ku sik elmin wumb ei, en enim konu owundu ele, kongun erik kin, en enim ku nin epi pei sinjing. Sik kin, nga en enim konu turii

angk mulnjung. Molk kin, nimbił erang wumb ei, en enim amb ei ngenj kumbii sinim ei, kanik kin, mund mong elmin. Erik kin, pe en enim ke nik kin, noman embin to piik kin, erik molk kin en enim ek yi ninjing, “Nim kaimb siłmin, nim kaimb sipin kin, konu owundu ele ngołmun. Ngok kin, ok amb ei, eim alap kuru ka wii kindpi kin, nga alap kundii kanim kanim talpi kin, eim ku gol nin, kom ku ka wii nin, biis ka wii nin, epi ku owundu pulum epi ei, ngenj ele moke erpi mundrum; ba eni endeim ele, epi ombu pei er kis mondpu kin poru nirim.”

Nipi kin, pe noł kanu nin, nga noł kanu masin ambililim wu nin, nga noł kanu ele kongun elmin wumb nin, nga noł kanu ele top erik kin, konu eipi pungii onjung wumb ei nin, nga ep noł kongun erik kin, ku sik elmin wumb ei nin, en enim konu turii mendpił angk molk.

¹⁸ Molk kenjing ni, konu dup nopu kin, eskił erang kanik kin, en enim ke dinga nik kin, yi ninjing. “Bapilon konu owundu salim! Yi mił, konu eipi endi sinalım mon!” ninjing.

¹⁹ Nengin kin, pe en enim mei kułman ei, sik kin, en enim tonu peng ele kindnjing. Kindik kin, nga en enim ke nik kin, noman embin to piik yi ninjing, “Kaimb siłmin! Kaimb siłmin! Bapilon konu woundu ei, dup nonum ei, sin kaimb siłmin. Sik kin, konu owundu ele, am wumb pei en enim, noł kanu nin, epi ei ep noł ele wumb kom ku nin, epi kanim kanim pei sirim. Sipi kin, nga eni endeim mendpił ele, konu owundu ei, kis mołpu kin, poru nirim.

²⁰ Pe ei tonu epin konu ele wumb ka piingii!

Nga Gos nge pii gii wumb nin, nga Gos nge kongun elmin wumb nin, nga Gos nge ek ka ni tor kindilmin wumb nin, ei pei en enim amb ei, nipe ol endi elim konu ei, Gos kos piipi kin, kumep kis ngum ele, ka wii piinjing.

²¹ Pe nga enjel noman dinga palim enjel ei, eim kom ku owundu ei, ko wupu kin, tonu sipi olkup topu kin, mer ep nol ele mani kindrim. Kindpi kin, nga eim ek yi nirim, “Ol yi elim ei, yi mi ku, Bapilon konu owundu ei, olkup dinga to kindang kin, wumb nga kinerngii mon!

²² Nga golang nik nin, giisa tok elmin ei nin, mingal mi ep ei nin, beli mi ep ei ke nilim ei, nga nim amb mi konu owundu ele, wumb nga piinerngii mon! Piinarik kin, nga kongun kanim kanim elmin wumb endi, nga nim Bapilon kin, kur kan sinerngii mon! Nga kom ku owundu endi wiis ele, si pok pok erang kin, ek tangnim yi mi endi, nim amb owundu mi ei kin, ek tingang piinerngii mon ku!

²³ Nga dup jep endi nupu kin, tilang erang enim ei, nim kin nga yi mi, endi kinerngii mon! Nga kangi amb simba min, ambil wu ba elmin ol ei, nga endi nim kin, nga piinerngii mon! Piinarik kin, yi mi, ok nim nge wumb kongun owundu erik kin, ku sik elmin wumb nin wu ombu, en enim noman dinga owundu ei, ya mani mei ele, konu orung orung pei peng kin, mulnjung. Molk kin, nga nim kunj men, ek kend tokun kin, ngan elmin ol ei, enim ya mani mei konu ele orung orung pei wumb kin, yi elin.”

²⁴ Nga Bapilon konu owundu to kis mundrum. Nimbi erang, Gos nge ek ka ni tor kindilmin

wumb nin, nga Gos eim nge pii gii nik kin, oł kun elmin wumb pei ei nge, miyem ya mani mei ele konu owundu ele mulang kin, kan sinjing. Sik kin, wumb nii endi, en enim ya mani mei ele, tok kundjung wumb ei nge miyem ei, nim Bapilon kin, kan sinjing ku.

19

Gos Nge Wumb Bapilon Konu Owundu Dup Nopu Kis Elim Ei Ka Piinjing

¹ Nga ekii se, ei na piinj ni, ei tonu epin konu ele wumb pei mił molk kin, ek tangk kin, wii dinga tok molk kin, en enim ek yi ninjing, “Gos nge embe ambil tonu kindilmin. Sinim nge Gos ei, eim sinim sipi orung sim. Nga eim nge tilang owundu palim. Nga eim dinga owundu palim ei, Gos eim nge mendpil palilim.

² Peng kin, yi mił Gos eim kos piinim ei, am kun ka nin, keimi mendpil piilim. Piipi kin, nga amb oł kis elim konu owundu ele, amb mił ei, eim mei ele wumb kin, oł kis erpi kin, to kis elim. Erang kin, Gos eim amb mił ei kin, kos piipi ngurum. Ngopu kin, nimbił erang amb ei, eim Gos nge kongun wumb ei, to kundrum. Kundang kin, Gos eim kumep kis ele, konu ei amb mił konu ei kin ngurum.

³ Ngopu kin, wumb pei en enim, nga wii dinga tok kin, yi ninjing, “Gos nge embe nga ambil tonu kindamin! Dup eskil Bapilon konu owundu ele nopu kin tonu kunum kunum purum.”

⁴ Pe nga men tołmun wu num wumb engki tał, nga kapil kapli ei nin, nga konj molulmun epi kapil kapli ei nin, en enim Gos king peł kumb ele,

kan mani kanik kin, ming gopsing pii polk kin, Gos kin men tok ngok kin, yi ninjing, “Ei keimi! Sinim Gos nge embe ambil tonu kindamin!”

⁵ Pe nga, Gos king peɭ eɭe, ek nipi kindang opu kin, yi nirim. “Sinim nge Gos ei, eim embe ambil tonu kindamin! Enim Gos nge kongun wumb pei nin, nga wumb num nin, nga wumb kembis nin, nga enim Gos kin mund mong erik kin, eim kin ekii sik kin, enim pei, Gos nge embe ambil tonu kindngii!”

⁶ Pe nga na kom se piinj ni, wumb pei kulou to molk kin, ek tengnjing ei, noɭ kulup ek tangnim miɭ nin, nga konu gur gaɭi dinga niɭim miɭ ek tengim. Tangpi kin, na piinj ni, en enim ek yi ninjing, “Gos nge embe ambil tonu kindamin! Owundu ei, sinim nge Gos, eim dinga wii mendpiɭ peng kin, eim sinim nge king tep er moɭulum.”

⁷ Pe sinim noman ka sepin nin, noman ka ka piipin kin, Gos Owundu moɭulum ei, eim embe ambil tonu kindamin! Nimbiɭ erang, Gos nge kingam, kung siipsiip waɭ miɭ moɭpu kin, amb miɭ simba kunum ei, tonu orum. Opu kin, nga amb ei, pii gii ninjing wumb ei, eim wu ba nge konduk kindpi kin, er kun er moɭpu kin, poru nirim.

⁸ Nipi kin Gos amb ei, eim konduk am ka wii ngang kindpi kin, er kun er moɭum konduk ei, am kuru nin, konj ka wii salim ei, oɭ kun ka eɭmin. Erik kin, oɭ yi miɭ erim ei, Gos nge pii gii niɭmin wumb ei, oɭ kun ka oɭ yi miɭ eɭmin.”

⁹ Erik kin, nga enjel ek yi nipi kin, na ngurum, “Mon, yi miɭ pulii! Wumb nii endi en enim, Gos kingam eim kung siipsiip miɭ moɭpu kin, amb simba nge kuni nungii nge nipi kin, wii topu kin,

tu wum wumb ei, ka piik muŋgii!” Nga enjel ei, na kin yi nim, “Gos nge ek ei, ek keimi mendpił palim.”

¹⁰ Pe nga na enjel simb ele, kan mani kanip men tumbii enj; ba eim ek yi nipi na ngum, “Nim yi enerii mon! Na nam, nim nge angnim noł kin, nim kongun ende wu moł. Mołup kin, na enim kin, Jiisas nge ek keimi ei, ambił gii nik mołmun. Molk kin, pe Jiisas ek keimi ei, Gos nge Gui Ka epi ei, Jiisas nge ek ka wii ni tor kindiłmin ende mił mołmun. Molk kin, nim Gos kin men tokun kin, eim embe ambił tonu kindnjii!”

Wumb Endi Tonu Kung Os Kuru Ele Ap To Mułum

¹¹ Pe nga, na kenj ni, tonu epin konu ele aki topu sirim. Sipi kin, konu ele kung os kuru endi multum. Mołpu kin, pe kung os ap tołum wu ei, eim embe Pii Gii Niłim Pułwu nin, Oł Keimi Elim Pułwu mołulum. Mołpu kin, eim oł kun ka erpi kin, kos piipi kin, opu ermbe oł ei, kun ka elim.

¹² Erpi kin, pe eim ningił ei, dup anmbił mił, gur nirim; nga eim peng ele king peng kon ei nge, pei mondułum. Mondpu kin, nga embe endi ei tonu eim mei embił ele, mon poł pendrim; ba mon ei, wumb endi pułe ei, pii kun enałmin mon! Eim mendpił mon ei, pułe piilim.

¹³ Nga eim konduk olt kindrim ele, miyem topu pirim. Peng kin, nga eim embe ei yi niłmin, “Gos nge Ek Ka,” pa niłmin.

¹⁴ Nga ei tonu epin konu ele, opu ond wumb en enim, eim kin ekii sinjing. Sik kin, tonu kung os

kuru ele molk kin, en enim ngenj ele, konduk ka wii kuru kindik kin, punjung.

¹⁵ Puk kin, nga kumb ele nge wu ei, eim gupu ele tui jik tukum mulum tui ei, tor orum. Opu kin, eim tui ei, wumb pei to kundmba. Topu kin, nga eim ain dinga endi, ambilpi kin, wumb mei konu ele orung orung pei wumb ei, tep er mulmba. Molpu kin, eim ond wain mong ei, ambil sii topu kin, mer nol wain sii tolmun konu ele nol wain ei mil, Gos dinga owundu mendpil ei, eim nge popul kis owundu tor kindmba.

¹⁶ Kindpi kin, eim nge alap ei kin, mula pel ele, mon embe yi mil pirim, “King Molmun ele mol ei, Kumb ele Kindilim Wu; nga Wu Owundu molmun ele mol ei, Kumb ele Kindilim Wu ku.”

¹⁷⁻¹⁸ Pe nga, na kenj ni enjel endi eni pim konu ele, angpi multum. Molpu kin, eim wii dinga topu kin, kei sikapi mil kei kanim kanim pei ei, tonu mul ele bur nik kin, punjung konu kindrim. Kindpi kin, yi nim, “Enim pei kulou tangin kin, Gos enim kuni owundu ngumba weiyo! Ok kin, wu king nin, nga opu tep elmin wu nin, nga opu ond wu dinga nin, nga kung os nin, nga kung os ap tolmun wumb nin, nga wumb ngenj pei nin, nga kongun wii elmin wumb nin, nga kongun wii enalmin wumb nin, nga owundu nin, kembis ouni, ngenj ele pei enim nungii wei!” a nirim.

¹⁹ Pe nga na kenj ni, kung simbii owundu kin, mei konu ele king pei kin, en enim opu ond wumb pei kupou tok kin, ya eim kung os kuru endi ap tonu multum wu ei kin, eim opu elmin wumb ei kin, opu erngii nge mulnjung.

²⁰ Mulk, ba kung simbii owundu ei kin, ek ni tor kindilim ek kend wu endi, eim jep ol kanim kanim kung simbii owundu kumb ele erpi ei, paki topu elim wu ei nin, wumb nii endi, eim kung simbii owundu ei, mon embe ambil tonu kindik nin, eim nge ond mil epi ei, men tok elmin wumb ei kin, ol kend to ngopu elim wu ei kin, kung simbii owundu ei tal, to kan ngurum. Ngopu kin, wu tal ei, olkup topu kin, nol gopu dup ele, mul owundu kis kunum kunum nopo elim konu ele kindrim.

²¹ Kindpi kin, nga wu endi, kung os kuru ap to multum wu ei, eim gupu ele tui jik tor orum tui ei, sipi kin, wumb eipi ei, pei to kundrum. Kundang kin, kei pei ok kin, wumb minj ngenj ei pei, no poru nimin nik kin, nunjung. Nangin kin, kei en enim pinang purum.

20

Seisen Kan Ngii Kung Ngii 1,000 Mil Pei Mulum

¹ Pe na kenj ni, enjel endi epin konu ele mani orum. Opu kin, eim angil ele, kii wal endi tukpu sip pinaim nge kii endi kin, nga kan sen dinga wii embin owundu erim endi, sipi kin er tu wurum.

² Tu wang opu kin, ka wembii owundu ei ambil gii nirim. Nipi kin, wembii ei, kumb okrii molpu kin, olum wembii ei, eim gui kis mendpil Seisen multum. Molpu kin enjel ei, kan sen dinga ele, to kan ngopu pindang kin, kung ngii 1,000 pei o purum.

³ Pupu kin, pe enjel ei, eim ka wembii owundu ei, olkup topu kin, mer tukpu sip pinaim tukpu olt ele, mani kindrim. Kindpi kin, ondu ngopu kin, nga lok to dinga pendrim. Pendpi yi erang kin,

Seisen ei eim, wumb muł oł konu pek punmun ei, eim ek kend topu, ngunarpi mułang kin, kung ngii 1,000 pei o purum. O pang kin, ekii se, eim kan posik, wak tangin kin, eim kunum aninga kopur wii andpi kin, mułmba nge purum.

⁴ Pe na kenj ni, king mołumun peł ele nge, wu kopur ei, sim konu ele wu kombur mulnjung. Mulnjung wu ombu, Gos kongun ngang wumb kin, kos owundu piik kin, mok tok erngii nge mulnjung. Molk kin, pe nga wumb nii endi en enim, Jiisas kin pii gii nik kin, wumb ni ngok kin, Gos nge ek ka ei, ambil gii dinga nik enjing wumb ombu, en enim min men mił wu ombu, kenj ni mulnjung ku. Molk kin, nga opu orung wumb, Gos nge wumb ei, to kundnjung. To konduk kin, nga na kenj ni, en enim kung simbii owundu ei kin, nga eim ond mił epi enjing ei kin, ei men tok ngunenjing. Ngunarik kin, kung simbii kis ei, eim nge embe mon ei, wumb mei embil ele nin, angil ele mon to mundnenjing. Mundnarik kin, wumb ombu en enim, konj mułngii nge noman konj ei, sik pendik kin, en enim king mił, Jiisas kin tep to mułangin kin, kung ngii 1,000 pei ombu nge mulnjung.

⁵ Mułangin kin, nga wumb kulii kombur, en enim konj mułngii noman ei, kunum ele sinenjing wumb ei, en enim kolk mułangin kin, kung ngii 1,000 pei omba nge mulnjung. Molk kin, ei am kumna mina kin, wumb kulii angk kin tonu ongii nge kunum.

⁶ Wumb nii endi, eim kołpu kin kumna angpi kin, tonu omba wumb ei, en enim ka piik kin, oł kun ka er mułngii. Molk kin, nga ekii se kułngii

wumb ei, dinga peng kin, kumb se kulnjung wumb ei, to mani kindnerngii mon! Ba nga wumb ei, Gos Krais tel nge, kulma! kelngii wumb mi! mulngii. Molk wumb ei, Krais kin king 1000 kung ngii pei, tep er mulngii.

Gos Seisen To Kis Erim

⁷ Kung ngii pei 1,000, ei poru neng kin, Seisen eim kan ngii ele, kan ngok pendnjing ei, tor kindangin kin, omba.

⁸ Omba ei, opu wumb mei konu ekin angil mong kapil kapli poru salim wumb ei, ek kend to ngumba nge omba. Opu kin, wumb tilap ei, Gos konu kin, Mekok konu tel, Seisen ei pupu kin, wumb si ende kindang kin, opu mi! erngii nge ba wumb ei, wumb ep no! wer ele, ku kulta molum ei mi!, yi kapli mulmun.

⁹ Molk kin, nga opu ond wumb en enim, mei konu orung orung pei, tonu puk kin, Gos nge wumb si pok erik kin, Gos nge mei kaimb sipi kin, eim wumb noman ngopu mei konu owundu ei, opu orung wumb pei si pok enjing; ba dup endi epin konu ele, Gos kindang mani opu kin, wumb ei pei nupu kin, er kis er poru nirim.

¹⁰ Nipi kin, nga Seisen wumb pei kend topu ngurum. Ngang kin, Gos Seisen eim olkup topu kin, mer no! gopu dup ele, mani kindrim. Kindrim konu ele, kung simbii owundu kin, ek kend topu ni tor kindilim wu ei kin, mer dup konu ele ok mulnjungul. Mulangil kin, nga wu kis tekliki ombu, epin tinga kunum kunum dup konu ngenj kumbii kis sik kin, kunum kunum mulngii.

Kos Mendpil Tonu Om

¹¹ Pe nga na kenj ni, king mołulum peł kuru owundu endi sim konu ełe, wu endi multum. Mołpu kin, wu ei kumb ełe, muł mei tał, wu ei kin si kind punjnguł. Punguł kin, nga mułnguł konu endi sineririm.

¹² Nga na kenj ni, kulnjung wumb owundu kembis tał mił ombu, en enim king peł sim konu ełe ok kin, angk mulnjung. Molk kin nga mon kombur aki turum. Topu kin, nga mon endi aki turum ku. Aki topu mon ei, konj mułngii nge mon. Pe nga kulnjung wumb en enim, oł nimbił oł erik puk oł ei, mer mon ombu kanpi kin, en enim mok turum.

¹³ Pe nga ep noł kulii wumb mulnjung wumb ei, ngopu orung kindrim. Kindpi kin, pe noman tuk gii kulii oł ei kin, nga kulii ngenj mił mei konu salim ei yi ku, kulii si orung kindinjngił. Si kindangił kin wumb ombu en enim, oł kanim kanim erik kin, endnjing ei mił piipi, kanpi yi erpi kin, kos piipi kin, mok topu elim.

¹⁴ Pe nga noman tuk gii kulii oł ei nin, kulii ngenj mił nge mei ei kin, pei olkup topu kin, mer noł gopu dup ełe, tuk kindrim. Kindpi kin, noł gopu dup ełe, ei kulii oł nga endi, tonu omba ei, ngenj kumbii kunum kunum singii.

¹⁵ Pe nga wumb nii endi, en enim embe mer konj mułngii nge mon ełe mulerim kin, wumb ei pei, to mani noł gopu dup ełe, muł owundu erpi pim konu ełe, olkup to kindrim.

21

Muł Mei Konj

¹ Pe nga na epin konu ele kin, ya mani mei konu ele konj sim kenj. Nimbił erang epin konu ele ok nge kin, mei konu ele oknge kin, ouni am pupu kin, poru nirim. Nipi kin, nga ep noł pinerim mon ku!

² Pe nga na kenj ni, oł kun ka elmin konu ei, Jerusalem konu konj ei, tonu epin konu ele Gos kin mani orum. Konu ei, yi mił amb endi ei, eim wu ba nge wam omba. Opu nipi kin, eim moke erpi kin, er kun er mołpu kin, eim wam omba nge kan simbii ni piipi kin, multum ei mił, yi mani orum.

³ Wang kin, nga na kom sip piinj ni, ek owundu endi ei, Gos nge king peł ele nipi kin, tor orum. Piini! Pe Gos nge mołulum konu ei, wumb kin ouni mołmun. Molk kin, nga Gos eim, en enim kin ouni mułmba. Mołpu kin, nga wumb en enim, eim nge wumb mendpił mułngii. Mułangin kin, Gos eim, en enim kin ouni mołpu kin, nga Gos ei eim, en enim nge Gos mendpił mułmba. Mołpu kin, Gos eim, wumb ei nge ningił ka onum ei, kil ngopu kin, si kindmba.

⁴ Kindpi kin, nga en enim nga, kulerngii mon! Kularik kin, nga en enim noman embin to piin-erngii mon! Piinarik kin, nga ke nik kin, ngenj kumbii sik elmin oł ei, enerngii mon! Nga en enim oł ok nge ei, am pupu kin poru nimba.

⁵ Pe nga wu endi, eim tonu king peł ele multum wu ei, eim ek yi nirim. “Piini! Na epi pei konj minj end! Nga eim ek nipi kin, na ngopu yi nirim, “Ek ei nge mon pulnjii! Nimbił erang ek ei, ei keimi mendpił! Kapli wumb en enim, ek ei pii gii ningii.”

⁶ Nga eim ek na kin nga nipi kin yi nirim, “Ei tonu opu kin, poru nirim. Na nam kumb ele mołup kin, nga ekii ele mołul ku. Na epi kanim kanim ei nge pulwu mołul. Nga epi pei poru nimba kunum owundu ei nge pulwu mołul ku. Mołup kin, wumb nii endi, eim noł nuwa ermba wumb ei, na eim noł konj kunum kunum mołulum noł palim noł ei, wii kuł ngamb kin numba.

⁷ Nopu kin, nga wumb nii endi, eim opu erpi kin, ka mundmba wumb ei, eim na kin epi ka wii simba. Sipi kin, nga na eim nge Gos mułamb kin, eim na nge kingam mułmba.

⁸ Mołpu, ba wumb endi, eim gał kułpu kin, tungu erpi orung pupu kin, pii gii ninarpi kin, oł kis kanim kanim oł penj tui erpi kin, wumb endi to kondpu kin, wu eipi nge ambim ei, waning nonmbul kin, kunju men oł ei erpi kin, gos kend kin, men topu ngopu kin, ek kend minj topu kin, oł ombu er endmba wumb ei, eim noł gopu dup ele, muł owundu er palim konu ele, eim mułmba konu salim ei, konu kulii konu ele, nga kulii endi tonu omba.

Jerusalem Konj

⁹ Pe nga enjel angil orung nga tał mulnjung enjel ei nge, endeim endi ei, eim oł kis embin tui oł ei, ming epi angil orung nga tał piki tang kin, se multum wu ei, eim na kin opu yi nirim. “Wa! Na nim amb mił kokuł ei eim nim andan tumbii ei, kung siipsiip wał mił wu ei, Kraiss eim kokuł ei nge ambim mił ei, nim andan tumbii.”

¹⁰ Pe nga Gos nge Gui Ka ei, eim na dinga ngang kin na eim si mengpi kin, komung olt endi

pim konu ele, ei tonu sipirim. Sipipi kin eim na Jerusalem konu ka wii ele, na andan tum konu ei, eim Gos kin muł konu ele mułum mił, tor orum.

¹¹ Jerusalem konu ei, Gos nge tiłang owundu ele, piki topu pirim. Tiłang er pirim ei, am kom ku kombur, ku tonu pulum kom ku ei mił, yi end pirim. Pirim kom ku, 'jaspa' niłmin ku ei, kirapi konj mił, tiłang er pirim.

¹² Pe nga konu owundu ei, kung gui olt owundu mendpił pirim. Peng kin, nga kung gui ele, ondu engki nga tał pirim. Pirim konu ele, enjel engki nga tał angk kin, tep erik mulnjung. Molk kin, nga kung gui ondu ele, Esrel wumb tiłap nge, engki nga tał embe ei, polpu kin mundrum.

¹³ Mondpu kin, kung gui ondu tekliki ei, ał eni tonu olum konu ele pirim. Peng kin, nga ei orung ele, kung gui ondu tekliki pirim. Peng kin, nga mer orung ele, kung gui ondu tekliki pirim. Peng kin, nga eni mani pulum konu ele, kung gui ondu tekliki pirim.

¹⁴ Peng kin, nga konu owundu nge kung gui ei, engki nga tał ei, kom ku dinga mandring polk engindnjing. Engindangin kin, kom ku engki nga tał ei, kung siipsiip wał mił wu ei, Kraisi eim nge ek se andiłmin wu, engki nga tał nge embe pol pendrim.

¹⁵ Pe nga enjel ei, na kin ek nipi kin, eim dolu gol su epi endi ei, eim angil ele pirim. Peng kin, eim su dolu ei, se andpi kin, konu owundu ei kin, nga konu ei nge kung gui kin, kung gui ondu kin, su simba nge ambilpi engrim.

¹⁶ Engrim konu owundu ei, am kun mendpił su endi sirim. Sipi kin, nga wu ał nin, ei mer nin,

nga tonu mani ei, su ende mił sirim. Sipi kin, nga enjel ei, eim konu owundu ele dolu sipi kin, su sim ei, 1500 turii mił purum. Pang kin, konu owundu ele wuł ał nin, ei mer nin, tonu mani pei ei, su ende 1500 turii mił, su ende mił ku pirim.

¹⁷ Peng kin enjel ni, eim su dolu ni sipi kin, su si kenrim ni, wu endi su siłmin su ei, yi mił ende sirim. Sipi kin, nga enjel ei, kung gui su sirim ei, su ei nge minj sirim. Seng kin, kung gui ei, su simb 216 simb pei, alt pirim.

¹⁸ Peng kin, konu owundu ei nge kung gui ei, Gos eim kom ku ka wii endi, 'jaspa' niłmin, ei kin eririm. Erpi kin, nga Gos eim ku gol sipi kin, konu owundu ele, gol kin eririm. Erang kin, konu ei gol ei am tiłang ka owundu erpi kin, kirapi mił eririm.

¹⁹ Erang kin, konu owundu nge kung gui ei, pułe ei yi mił, Gos kom ku kanim kanim ku owundu top elmin mił, sipi kin, moke ngurum. Ngopu kin, kom ku endi ka wii ei embe 'jaspa' niłmin. Nga kom ku muk endi embe, 'sapaiya' niłmin. Nga kom ku kuru endi embe, 'ales' niłmin. Nga kom ku jambi endi embe ei, 'emeral' niłmin.

²⁰ Pe nga kom ku endi, kundii kuru tał ei, 'saroniks' niłmin. Nga kom ku kundii endi, 'karni-ilon' niłmin. Nga kom ku endi terim ei, 'kraisolais' niłmin. Nga kom ku endi jambi mił endi, 'beril' niłmin. Nga kom ku terim mił endi, 'topas' niłmin. Nga kom ku endi, jambi kin terim mił 'krisopas' niłmin. Nga kom ku endi muk mił endi, 'jesin' niłmin. Nga kom ku endi kundii eipi endi, 'amisis' niłmin.

²¹ Pe nga konu owundu nge ondu, engki nga tał

ei, engki nga taʔ biis kuru ka wii, ku owundu top elmin yi miʔ pirim. Peng kin, ondu endeim ei, biis kuru endeim gelsi kiraʔ miʔ, epi ei nge, endeim ni owundu ka wii miʔ, yi er pendrim. Pendpi kin, ondu endeim endeim yi miʔ er pendrim. Pendpi kin, nga konu owundu ele andlam ei, am gol nilmin, ku ei mendpiʔ, andlam ele eririm. Erpi kin, ei am er kindang kin, biningaʔ er kirapi miʔ, erpi pirim.

²² Pe nga, na Gos nge men toʔmun ngii endi, konu owundu ele tuk seng kin, endi na kinenj. Nimbiʔ erang Gos Owundu nge eim noman dinga wii seng kin, nga eim kung siipsiip waʔ miʔ wu ei, Krai ei eim kin, eʔ elip Gos nge men toʔmun ngii owundu miʔ pirim.

²³ Pe nga, konu owundu ele, oi eni taʔ, tiʔang erkiʔ kin tuk onguʔ miʔ pineririm mon. Nimbiʔ erang Gos nge tiʔang owundu mendpiʔ ei minj erang kin, konu orung orung ele tiʔang ei, erpi pirim. Peng kin, nga kung siipsiip waʔ miʔ wu ei Krai ei eim dup alam miʔ multum.

²⁴ Moʔpu kin, wumb konu muʔ oʔ ele moʔ punmun ei, Gos eim nge tiʔang owundu ele mendpiʔ, kanik kin, andlam endngii. Andik kin, mei konu ele wu king moʔ punmun ombu, en enim nge moke si mengk ele, tuk sipngii.

²⁵ Nga konu owundu ele kung gui ondu ngo pendnjing ei, kunum kunum aki minj top saʔlim ondu ei, tuk punermba mon. Pe nga, emii endi pepi kin tuk onermba mon!

²⁶ Pe nga wumb ngenj epi ka wii nin, ku ka wii nin, epi ombu wumb kon muʔ oʔ ele moʔmun wumb ei, pei si mengk kin, ele tuk sipngii.

²⁷ Ba ol kis penj mołum epi ei nin, ol kis kanim kanim ei nin, nga wumb ek kend tok niłmin ombu nin, Gos eim konu mołulum konu ele, tuk punerngii mon! Ba wumb nii endi, eim embe mer kung siipsiip wał mił wu ei, Krai ei nge mon ele konj kunum kunum mołulumun mon ele, pulum wumb ei minj mendpił, tuk ele pungii.

22

Jerusalem Konu Konj Ei Nge Ek Kopur

¹ Pe nga enjel ei, eim na noł ei, wumb no konj kunum kunum mołulumun noł ei, andan turum. Topu kin, noł ei, kirapi mił tilang eririm. Eririm noł ei, eim Gos kin kung siipsiip wał mił wu ei Krai ei kin, mulkuł king peł konu ele, tor orum.

² Opu kin, noł ei, konu owundu ele ka wii andlam beris kin ele, tuk mii memb ele, kun opu purum. Pupu kin, nga noł wer ele, orung orung ombu, ond wumb nok konj mołulumun ond ombu, angilim. Engrim ond ei, kung ngii endeim ele, mong topu kin, engki nga tał kanim kanim eipi eipi tołum. Tołum ond ei, oi endeim ele, ond mong ku tołum. Topu kin nga, ond onguł wumb konu ele orung orung pei, pe pulmun wumb ei, er ka elmin.

³ Pe nga, Gos eim epi pei, eim noman enalim ni piilim epi ei, Gos kin mandi mulermba mon! Ba Gos kin kung siipsiip wał mił wu ei, Krai ei eim mułnguł konu ei mendpił, king peł konu owundu ele tuk simba. Sipi kin, nga Gos nge kongun wumb ei, Gos kin men tok ngungii.

⁴ Ngok kin, wumb Gos eim kumb ningil kinan-
gin kin, nga eim embe ei, en enim mei embil ele
pulmba.

⁵ Pe nga emii endi, konu ele nga pinermba mon!
Pe nga jep tilang min, eni tilang ei nge, kongun
nga sinermba mon! Nimbil erang Owundu Gos
eim, en enim nge tilang mulmba. Mulang kin,
wumb en enim king mil kunum kunum tep er
molk pungii.

Jiisas Eim Sikir Orung Omba

⁶ Nga enjel ei, na kin ek yi nirim. Nirim ek ei ek
keimi mendpil, nga am ek dinga wii, pii gii ningii
nge ek palilim. Peng kin kumb ok Owundu Gos
eim nge ek ni tor kindilmin wumb kin, eim nge
Gui Ka kindrim nge Gos ei, eim enjel endi kindang
opu kin, eim nge kongun wumb ombu, mering
ekii se tonu omba mandi erang kin epi ei, andan
tumba nge kindrim.

⁷ Pe nga Jiisas yi nirim, “Piyei! Na sikrip orung
ombii end. Wumb nii endi, eim Gos nge ol ekii
se ermba nge ek ei, mon ele piik kin, ekii singii
wumb ei, ka piingii!”

⁸ Ei na Jon nilim wu ei mendpil, molup kin, epi
ei kanip kin, nga piip enj wu mol. Molup kin, na
epi pei ei, kan poru nip kin, pe nga enjel ei, na
epi kanim kanim andan topu eririm wu ei, eim
simb ele, mong gopsing pii pol muls. Molup, na
eim kin, men top kin, eim embe ambil tonu kindip
kin, ngumbii end.

⁹ End, ba eim na kin ek nirim, “Mon! Nim yi
mil enenjii! Na nim kin kongun ende wu mol nga
nim angnim nol nin, Gos nge ek ni tor kindilmin

wumb ok nge ei kin, wumb ende moł. Mołup kin, nga wumb nii endi, ek mon ya mon ele mołum ei nga, ekii sik elmin wumb ei nge, wumb ende moł. Mołup kin, nim pukun kin, Gos embe ambil tonu kindkin kin, men to ngokun kin, eim kin mendpil yi enjii.”

¹⁰ Nga enjel ei, eim na kin ek piipi kin, yi nirim, “Mon ele ek mon ol ei, ekii se tonu omba nge ek mołum mon ei, nim pandi to gii ninenjii! Ninenjii ol ei mendpil nga mandi tonu omba enim.

¹¹ Yi mił erang, wumb ol kis kanim kanim elmin wumb ei, wiik tangin kin, ol kis minj erik mułangin kin, nga wumb ol penj tui ni piik elmin wumb ei, wiik tangin kin, ol penj tui nga min ele piik erngii. Nga wumb Gos nge ol kun ka erik wumb ei, wii tan kin, Gos nge ol kun ka erik mułangin kin, nga Gos kin kun ka mołmun wumb ei, wii tangin kin, Gos kin kun ka ku mułngii!”

¹² Jiisas ek yi nirim, “Piyei! Na pe mandi ombii end. Na wumb nge kumep eipi eipi tu wup kin, wumb kongun kanim kanim enjing mił kumep ei, wumb endeim endeim ni mok top ngumbii.

¹³ Na minj moł, kumb ele kindip kin, nga mołup kin, ekii kindip el wu moł. Moł ei, na epi kanim kanim nge pulwu moł. Moł ei, na epi kanim kanim erip porun tunj pulwu moł.”

¹⁴ Yi mił wumb nii endi, eim alap olt endi, was erpi kin, konj mił mułmba wumb ei, eim ka piipi kin, mułmba. Mułang kin, wumb ei kapli, ond noman konj kunum kunum mołulum ond ei nge, mong nungii. Nok kin, kung siipsiip wał mił kangil miyem ei je kil ngum wumb ei, en enim

konu owundu ka wii nge ondu ei, kapli tuk ele pungi.

¹⁵ Nga konu owundu ka wii ei, torung wumb ka owu mił mołmun wumb ombu nin, wumb kunju men tołmun wumb nin, nga wu amb waning nołmun wumb ei nin, nga wumb, wumb eipi to konduk elmin wumb ei nin, nga gos kend embe ambil tonu kindik elmin wumb ei nin, nga wumb pei ek kend tui andlam ei noman pend kin, ekii sik elmin wumb ei nin, wumb ombu en enim, Gos nge konu ka wii owundu ele torung mułngii!

¹⁶ “Na Jiisas, na nge enjel enim kin kindamb opu kin, eim ele enim men tołmun wumb ombu kin, ek ei nipi tor kindrim. Kindpi kin, na wu Deipis nge pulwu moł; nga na eim kupam noł moł ku. Nga na konu kupiiring kor kanjip tilang ka wii elim kanjip ei mił, na moł ku.”

¹⁷ Gos nge Gui Ka kin, kung siipsiip wał mił wu ei nge ambim mił ei, pii gii niłmin wumb ei kin, ek yi ninjngil, “Oiyo!” Nga wumb nii endi, ek ei piimba wumb ei kindang opu kin ek yi nimba, “Nim Oiyo!” Nga wumb nii endi, noł nuwa ermba wumb ei, eim omba ku. Nga wumb nii endi, eim noł no konj kunum kunum mołumun noł ei, numbii ni piim kin, noł ei numba ku. Nopu kin, epi ei, Gos nge epi ka wii ei, wii ngurum.

¹⁸ Yi mił, wumb nii endi, eim Gos nge mon ek ninim oł ei, ekii se tonu omba ek ei, piimba wumb ei, na ek dinga nip ngond. Ngopu kin, pe wumb nii endi, eim Gos mon ele, ek pinalim mił nipi kin, nga tuk kindmba wumb ei, Gos nga eim kin, oł embin tui mer mon ele, ek ninim mił ei, Gos erpi kin, wu ei kin tonu kindmba.

¹⁹ Nga wumb nii endi, Gos ke mering ekii se tonu omba ek ninim mon ei, to si kindpi kin ermba wumb ei, nga Gos eim kin yi ku ermba. Erpi kin, nga wumb ei, eim ond no konj kunum kunum mołumun ond ei, angilim ei, nunarpi kin, nga konu owundu ka wii konu ei mon ełe, ninim konu ei, wumb ei eim tuk ełe punermba mon ku.

²⁰ Nga Jiisas eim ek oł ekii se tonu omba ek ei, ni tor kindrim ei, nga ek yi nirim, “Keimi! Na ombii kunum pe mandi enim!” Ei keimi! Ei kapli, yi minj pengli! Owundu Jiisas nim wa!

²¹ Pe Jiisas Owundu ei, eim noman ka ei, sinim oł kun ka elmin wumb pei kin ouni mułmba. Ei keimi!

Gos Nge Ek Ka Ei Sinim Kin Ngolum
The New Testament in the Nii Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tok ples Nii long Niugini

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nii

Dialect: Central Wahgi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

57529bce-9e23-5350-904d-243a1b359818